

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Analýza systému provozu sběrných dvorů města Brna

Seminární práce XPH_MUS2

Kateřina Čočková
Lenka Janošová
Eva Krásenská
Pavla Spurná
Jan Hlava
Marián Kajsík
Milan Pospíšil
Matej Pustay
Matej Ducár

Brno, jaro 2012

Témata pro studentskou soutěž MUNISS

Analýza systému provozu sběrných dvorů města Brna

1. Tvůrce či nositel tématu

Bc. Mgr. Veronika Singrová – oddělení odpadového hospodářství, OŽP

2. Přesný název tématu + popis tématu

Analýza systému provozu sběrných dvorů města Brna

- zhodnocení současného stavu (počet dvorů, provozovatelé, finanční vztah a dopad na rozpočet města), silné a slabé stránky systému, návrhy řešení.

3. Cíl(e)

Komplexní podklad pro rozhodnutí volených orgánů města o optimalizaci stávajícího systému provozu sběrných dvorů na území města Brna. Obsahem by mělo být zhodnocení současného stavu, variantní řešení slabých stránek systému (neefektivnost systému, nekonceptní umístění středisek, soulad se zákonem o odpadech, apod.), posouzení ekonomických, majetkoprávních a politických rizik, aj.

4. Podklady

„Plán odpadového hospodářství statutárního města Brna“, projednaný Zastupitelstvem města Brna

Podklady k projektu „Optimalizace systému provozu sběrných dvorů města Brna – I. etapa“, spolufinancovaného z fondů EU (projekt se nebude realizovat)

Přehled skutečně vynaložených výdajů města Brna na provoz sběrných středisek odpadů a sběrných dvorů.

Webové stránky SAKO Brno, a.s.

5. Kontaktní osoba k tématu

Bc. Mgr. Veronika Singrová

Poděkování

Chcel by som touto cestou poďakovať celému tímu za jeho nasadenie pri získavaní informácií, pri ich analýze a siahodlhých diskusiách, ktoré priniesli množstvo nápadov a postrehov. Zároveň chcem poďakovať Mgr. Ing. Janovi Žákovi, za vytvorenie projektu MUNISS, vynikajúcu komunikáciu a za príležitosť nahliadnúť do problematiky z iného, praktickejšieho pohľadu. A v neposlednej rade chcem poďakovať p. Singrové za trpezlivé zodpovedanie našich otázok.

Matej Ducár – vedúci tímu

Obsah

Obsah	4
1. Úvod	6
2. Právní vymezení problematiky sběrných dvorů	8
2.1. Evropská rovina úpravy	8
2.2. Místní úroveň	12
2.3. Shrnutí	14
3. SWOT ANALÝZA systému sběrných středisek	15
4. Ekonomická část	18
4.1. Výsledky dotazníkového šetření, návrhy na změnu	18
4.2. Bližší postřehy ke všem střediskům	21
2.2 Poplatek za komunální odpad	27
4.3. Doporučení k změně poplatku	28
4.4. Rozvoz pytlů na separovaný odpad	31
4.5. Bazar nábytku a dalších surovin	32
4.6. Financování z EU	33
4.7. Shrnutí	35
5. Marketing SAKO s.r.o.	38
5.1. Logo	41
5.2. Zaměstnanci sběrných dvorů	44
5.3. Komunikační systém – Co? Jak? Komu?	44
5.4. Analýza stávajícího stavu	46
5.5. Sběrné dvory	48
5.6. Bazar	49
5.7. Informační a osvětové kampaně	50
5.8. Finanční náročnost	51
5.9. Doporučení:	51

5.10.	Ideas:	52
5.11.	Resumé	54
6.	Závěr	55
7.	Seznam literatury	57
8.	Seznam obrázků	59
9.	Seznam tabulek	59
10.	Seznam příloh	59

1. Úvod

Problematika sběrných dvorů a s ní spojená problematika odpadového hospodářství patří mezi nejdůležitější agendy dnešní doby. Navzdory tomu je často přehlížena. Přitom na globální úrovni je otázka odpadového hospodářství víc než palčivá. Tuto situaci si uvědomuje i Evropská unie . Ta vytváří na členské státy tlak směrem k předcházení vzniku odpadu, případně jejich recyklaci a následnému využití.

V duchu evropské legislativy už samozřejmě členské státy vykročily směrem k zlepšování odpadového hospodářství. Česká republika záměr přebrala i do své legislativy a dlouhodobých cílů v oblasti odpadu. I proto jsme všechny analýzy a navrhovaná řešení vytvářeli tak, aby směřovaly k dosažení strategického cíle, teda k předcházení vzniku odpadů.

Občané si nyní více uvědomují nutnost odpad třídit a předcházet tak vzniku skládek. V návaznosti na to výrazně roste průmysl věnující se recyklaci, nacházejí se nové způsoby nakládání s nebezpečným odpadem. Z odpadu se stává průmyslový artikl. Stále to však nestačí, když celkové množství odpadu roste. Je potřebné se proto soustředit na přiblížení celé problematiky občanům, stejně tak jako průmyslovým producentům odpadu, jelikož prvotní motivace těchto subjektů je klíčová pro snižování produkovaného množství odpadu.

Město Brno se v rámci zadání tohoto projektu snaží o zefektivnění jedné části nakládání s odpady a to konkrétně sběrných středisek. Je však potřebné tuto problematiku chápat v rámci celkového systému, protože výtěžnost sběrných středisek přímo souvisí s tvorbou komunálního odpadu, úrovni třídění, organizací sběru odpadu a podobně. Není proto možné vnímat sběrná střediska jako izolovaný problém. Pro pochopení situace je nutné si vytvořit celkový obraz („big picture“) o fungování odpadového systému, který v městě zabezpečuje městská společnost SAKO. Není možné soustředit se pouze na jednu oblast systému – sběrné dvory, bez přezkoumání jeho vlivu a propojenosti na ostatní složky např.: poplatky, doprava, komunální odpad a jeho množství, třídění, povědomí občanů, náklady, efektivita, reklama, vliv na životní prostředí apod.

Vycházejíc ze zadání, se naše práce snaží uchopit všechny výše načrtnuté problémy. Pokusíme se přijít jednak s konkrétním zhodnocením situace z různých pohledů a tuto

analýzu následně využijeme pro rozpracování řešení na zefektivnění systému sběrných středisek jako takových, ale i na zlepšení odpadového hospodářství jako celku.

Naše práce se musí samozřejmě pohybovat v legálních a ekonomických mantinelech, vyplývajících z dnešní situace města. Vzhledem k tomu, že existující systém je často hodnocený jako neefektivní, předražený a nerespektuje v plné míře příslušnou legislativu, musí všechna řešení vyhovovat kritériím efektivity a plného respektování práva.

Námi navrhovaná řešení můžeme rozdělit na krátkodobá a dlouhodobá. Krátkodobá s přímým dopadem na fungování sběrných dvorů, jejichž zavedení je možné v horizontě půl až jednoho roku, bez nutnosti systémových změn. Právě tyto relativně lehké zrealizovatelné projekty jsou pro naši práci velmi důležité, jelikož se snažíme vycházet z momentální ekonomické a zároveň politické a právní reality. Chápeme, že k hlubším změnám může docházet jen postupně. Proto přicházíme s řešeními, které v krátkodobém horizontu zvyšují právě motivaci lidí v otázkách předcházení vzniku odpadu či recyklaci. Dlouhodobé, jejichž zavedení ve velké míře závisí na akcionáři firmy SAKO, tedy města Brna, politické vůli a širší veřejné diskuzi. Jejich efekt se může projevit v horizontě jednoho až tří roků. Tyto problémy chápeme jako oblast, kterou je v první řadě třeba dostat do povědomí veřejnosti nebo právě tlak veřejnosti a médií se může ukázat jako klíčový při řešení těchto problémů. Jako příklad uvedme otázku zpoplatnění komunálního odpadu, logistiku či rozmístění sběrných středisek.

Cílem této práce je analyzovat fungování sběrných středisek v městě Brno, a to z ekonomické (efektivita) a právní stránky, jako i ze stránky účelnosti a praktického využití. Na základě analýzy navrhnout řešení problémů s ohledem na finanční možnosti městského rozpočtu a připravit podklady pro další rozhodování.

Práce obsahuje obsáhlou SWOT analýzu, která přibližuje a v krátkosti vysvětluje současný stav fungování sběrných středisek jako i funkce s nimi spojenými. Na tuto část úzce navazuje a zároveň dává základ pro další práci, právní analýza legislativního rámce, od národní až po místní úroveň. Ekonomická analýza, vycházející z průzkumu sběrných středisek a dat získaných z dotazníků, také z analýzy dostupných ekonomických ukazatelů a informací o množství odpadu, dává doporučení na zefektivnění systému středisek. Poslední marketingová část uzavírá práci analýzou komunikace a prezentace společnosti SAKO, s důrazem na sběrné dvory, pomocí kterých propaguje sběrné dvory a tak dává opodstatnění finančním prostředkům, které jsou vynaložené na jejich provoz.

2. Právní vymezení problematiky sběrných dvorů

Kapitola právní vymezení sběrných dvorů, představuje pro naši práci jakýsi „legální odrazový mostík“. Snahou kapitoly bude zakotvení základních právních předpisů a jejich institucí, které se k této problematice vztahují. Cílem kapitoly bude jednak vytvoření stručného legislativního rámce, ve kterém se bude naše práce pohybovat, tak i snaha o zachycení jakýchsi zásad, které jsou pro oblast odpadového hospodářství legislativou stanovené.

Při snaze o vymezení právní úpravy sběrných středisek, je nutné si uvědomit dvě věci. První je rozdělení legislativy do tří úrovní: evropské, národní a místní. Toto dělení nepřimo předznamenává druhý bod, který je nutné zohlednit: komplexnost. V problematice sběrných dvorů se prolíná množství právních předpisů, dokonce z různých odvětví práva. V první řadě půjde samozřejmě o legislativu z oblasti ochrany životního prostředí¹, dále pracovní právní legislativa, požární předpisy a další.

Snahou této kapitoly nebude podrobný rozbor právní problematiky sběrných středisek, to by konec konců ani nebylo možné vzhledem na rozsah práce. Naopak se budeme snažit zaměřit se na podstatné body z jednotlivých částí.

2.1. Evropská rovina úpravy

Evropská legislativa je pro nás klíčová, jednak proto, že národní legislativa v podstatě implementuje evropské směrnice a potom proto, že právě evropské organizace myslí omnoho více na budoucnost jako některé členské státy, a i kdyby jenom v nezávazné formě, vypracovávají přece dlouhodobé strategie nakládání s odpady.

Vzpomeňme například Tematickou strategii pro předcházení vzniku odpadů a jejich recyklaci.

² Tato strategie přijatá ve formě sdělení Komise hodnotí momentální stav – kladně hodnotí nárůst recyklace a s tím spojené znovu využívání odpadů v průmyslové výrobě, ale jako problém se však jeví hlavně rychlý růst množství odpadů v poměru k růstu HDP.³

¹ Zákon o odpadech a mnohé další předpisy hlavně ve formě vyhlášek

² Politika životního prostředí EU: Sedm tematických strategií. In *Planeta* 2006, č.10, [cit. 21.3.2012]. Dostupné z: <[http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/BFEED7D49272A923C125712500403293/\\$file/planeta10_3kor.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/BFEED7D49272A923C125712500403293/$file/planeta10_3kor.pdf)>

³ Politika životního prostředí EU: Sedm tematických strategií. In *Planeta* 2006, č.10, 33 s. [cit. 21.3.2012]. Dostupné z: <[http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/BFEED7D49272A923C125712500403293/\\$file/planeta10_3kor.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/BFEED7D49272A923C125712500403293/$file/planeta10_3kor.pdf)>

Také tato strategie tak jako směrnice o odpadech⁴ pamatuje na hierarchii nakládání s odpady. V první řadě se jedná o prevenci, jak se nedá předejít vzniku odpadů, třeba myslet na opětovné využití odpadů, recyklaci a co nejmenší podíl skládkování. Tento přístup přebírá i zákon o odpadech⁵ a také se jeví jako klíčový pro naši práci. V rámci respektování přístupu prosazovaného evropskou i národní legislativou se snažíme přijít s řešeními na zamezení vzniku odpadů, případně s řešeními, jak odpady co nejefektivněji znovu využít.

Tato strategie přichází s vymezením několika oblastí, při kterých je nutné usilovat o zlepšení situace. Konkrétně půjde o důraz na úplné dodržování právních předpisů, zjednodušení a modernizaci těchto předpisů, podporu ambiciózních politik na předcházení vzniku odpadů, zlepšení znalostní a informační úrovně.⁶ Snažíme se všechny tyto cíle zapracovat i do naší práce. Jak se o to snažíme, zjistíte v následujících dalších kapitolách.

Na základě této strategie samozřejmě došlo i k přijetí několika evropských legislativních dokumentů.⁷ Na ty odkazuje zákon o odpadech formou odkazu pod čarou hned v prvním paragrafu. Vzpomeňme například směrnici č. 98/2008 o odpadech a zrušení některých směrnic⁸, kromě této z našeho pohledu nejdůležitější směrnice, připomeňme si ještě například Směrnicí Rady o skládkách odpadu či Směrnicí Rady o nebezpečných odpadech. Samozřejmě list všech směrnic je omnoho delší, jejich podrobné jmenování však nepokládám za přínosné.

Národní rovina

Přesuňme se nyní do roviny národní. Té budeme věnovat o něco více času a místa, jelikož v sobě přímo inkorporuje povinnosti určené směrnicemi a zároveň je pro nás důležitější ohledně přímé závaznosti pro občany.⁹

V první řadě nás bude zajímat zákon o odpadech.¹⁰ Ten bude pro nás klíčový, jelikož obsahuje definice pojmů, s kterými se v práci nakládá,¹¹ a také zároveň určuje přímo povinnosti pro subjekty, které s odpady nakládají.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady [2008/98/ES](#) ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a rušící některé směrnice

⁵ Na tomto případě je jasně vidět velké provázání národní a evropské legislativy.

⁶ Politika životního prostředí EU: Sedm tematických strategií. In *Planeta* 2006, č.10,35.s. [cit. 21.3.2012]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/BFEED7D49272A923C125712500403293/\\$file/planeta10_3kor.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/BFEED7D49272A923C125712500403293/$file/planeta10_3kor.pdf)

⁷ Samotnou strategii však vzpomínáme jako určité cílové vymezení směřování evropské unie v oblasti odpadového hospodářství.

⁸ Ta obsahuje jednak už vzpomínanou hierarchii nakládání s odpadem, dále vymezení mnohých pojmů nebo například cíl recyklování 50% hmotnosti odpadu z domácností, případně jim podobných odpadů (komunální a komunálnímu podobný odpad) –diplomka strana 11

⁹ Ta při směrnicích nastává jen za velmi specificky vymezených podmínek

Až se teda budeme ptát, co je to odpad, tak odpověď zní: „odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje anebo to má v úmyslu nebo také povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze 1 k tomuto zákonu“. ¹² Samozřejmě tuto definici je nutné poznat, když chceme vědět, čeho se tato práce vlastně bude týkat. Sběrné dvory ale nevybírají odpad jako takový. Například stavební odpad nebude možné odevzdat v každém z nich. Je tomu tak proto, že sběrná střediska jsou zaměřené primárně pro potřeby obyvatelů a ne podnikatelů. Bude nás teda zajímat, jak je tento odpad nepodnikatelů definovaný. Na definice jednotlivých pojmů se musíme podívat do §4 zákona o odpadech. Zde najdeme definici komunálního odpadu. Komunálním odpadem je teda: „všechny odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob a který je uvedený jako komunální odpad v provozním právním předpise, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob anebo fyzických osob oprávněných k podnikání.“ ¹³ Z dalších definic v tomto paragrafu nás musí zajímat nakládání s odpady: teda shromažďování, soustředění, sběr, výkup, třídění, přeprava a doprava, skladování, úprava, využívání a odstraňování. My se budeme konkrétně zabývat hlavně sběrem: soustředění odpadů právnickou osobou oprávněnou k podnikání od jiných subjektů za účelem jejich předání k dalšímu využití anebo odstranění.

Několikrát vzpomínaná hierarchie nakládání s odpady je upravená v §9a. V nezměněné podobě je v podstatě přebraná ze směrnice.

§10 zákona o odpadech nám velmi obecně stanovuje hlavní myšlenku zákona. Hovoří o tom, že každý má při svojí činnosti povinnost předcházet vzniku odpadů, omezovat jeho množství a nebezpečné vlastnosti a pokud vzniku nejde zabránit, tak musí být odpady odstraněné způsobem, který neohrožuje lidské zdraví a životní prostředí a který je v souladu se zákonem. Shoduje se s názorem odborné literatury¹⁴, že velká obecnost a deklarace tohoto ustanovení ho činí problematicky vynutitelným. To je samozřejmě při jeho klíčovém významu problém. I z tohoto důvodu si myslíme, že na občany třeba působit pozitivní motivací. Právě kvůli přílišné obecnosti zákona, která do určité míry vylučuje postih v případě porušení stanovené

¹⁰ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ Odpad, komunální odpad, nakládání s odpady atd.

¹² §3 odst. 1 zákona č.185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

¹³ §4b) zákona č.185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ JIRÁSKOVÁ, Ivana a Michal SOBOTKA. *Zákon o odpadech s vysvětlivkami a prováděcí předpisy*. 2. vydání. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2005. ISBN 80-7201-561-3

povinnosti, vidíme cestu v přístupu, který by motivoval lidi k tomu, aby sami chtěli předcházet vzniku odpadů.¹⁵

Pro zahájení činnosti je potřebné povolení podle §14 zákona. Takové povolení uděluje v přenesené působnosti krajský úřad. Je nutné také pamatovat na to, jak zákon definuje zařízení pro sběr odpadu.¹⁶ Je v podstatě nemožné odstraňovat či sbírat odpady bez místa na to určené. Pokud chce subjekt sběr odpadu vykonávat, tak je nutné, aby měl povolení krajského úřadu.¹⁷

Před tím než se dostaneme k otázce povinností subjektů, je na místě zastavit se u §17a – poplatků za komunální odpad. Tento paragraf byl do zákona vložený novelou – zákonem č. 275/2002 Sb. Toto ujednání rozšiřuje možnosti financování systému nakládání s odpady. Podle našeho názoru se jedná o mnohem flexibilnější a racionálnější opatření, jakým je místní poplatek podle §10b zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Jejich kombinace není možná.

Poslední otázkou, kterou bychom se chtěli v rámci problematiky zákona o odpadech věnovat, jsou povinnosti subjektů. V tomto ohledu pro nás bude klíčový §18 zákona o odpadech. Vyjmenovat na tomto místě jednotlivé povinnosti považujeme za nadbytečné, jelikož §18 skutečně nabízí výčet jednotlivých povinností a není problém si je dohledat. Naopak jsme se rozhodli pro jiný přístup. Nyní Vám ve zkratce načrtne, jak jsme §18 „zpracovali do praxe“. Rozhodli jsme se totiž pro kontrolu jednotlivých sběrných středisek. Pro tento účel jsme vytvořili dotazník¹⁸, který v sobě zahrnoval právě povinnosti podle §18 zákona o odpadech jako i povinnosti podle § 4 a §5 Vyhlášky Ministerstva životního prostředí č 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady. Samozřejmě jsme se soustředili na povinnosti, které je možné při běžné návštěvě zkontrolovat.

Sběrná střediska musí kromě náležitostí podle výše uvedených předpisů splňovat i další předpisy vázané na ochranu životního prostředí, bezpečnostní předpisy, požární předpisy a předpisy pracovně-právní. Jelikož nikdo z naší skupiny není odborníkem na danou problematiku, vyhodnotili jsme situaci tak, že zachytit každý aspekt právní úpravy dopadající

¹⁵ Bližší řešení budou předloženy dále v práci, na tomto místě vzpomeňme například aktivity na půdě škol, studentské soutěže zaměřené na danou problematiku a podobně.

¹⁶ §4 zákona č.185/2001 Sb., o odpadech, v znění pozdějších předpisů: technické zařízení, stavba, nebo část stavby

¹⁷ JIRÁSKOVÁ, Ivana a Michal SOBOTKA. *Zákon o odpadech s vysvětlivkami a prováděcí předpisy*. 2. vydání. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2005. ISBN 80-7201-561-3.s.38

¹⁸ Vid' příloha

na danou problematiku není možné. Proto jsme se rozhodli dotazník doplnit o volné otázky a postřehy, které „udeří do očí“. Například blízkost hydrantu, vliv na okolí, dostupnost a podobné. Kdyby byly zjištěné věci jevící se běžnému pozorovateli jako nedostatky, volili bychom následné dohledání jejich právní úpravy prostřednictvím vyhledávání v informačních právních systémech.¹⁹ Výsledky výzkumu uvádíme v další kapitole této práce.

V tomto odstavci bychom chtěli upustit od problematiky zákona o odpadech a přesunout se k některým provozním předpisům. Samozřejmě je na místě říci, že problematika zákona nebyla ani zdaleka vyčerpaná, účelem této práce však není jen podrobná právní analýza, ale i navrnutí řešení na zefektivnění daného systému.

Z vykonávacích předpisů vzpomeňme opět jen ty podle nás nejdůležitější. Jednak to bude už vzpomínaná vyhláška č. 383/2001 Sb., která stanovuje požadavky na žádost o povolení provozování zařízení na nakládání s odpady, tak i technické požadavky na samotné zařízení, dále Vyhláška 381/2001 Sb. Tou se stanovuje katalog odpadů – předpis, na který odkazuje zákon o odpadech v souvislosti s definováním komunálního odpadu. Tento předpis je důležitý i vzhledem k faktu, že bez rozdělení odpadů do jednotlivých kategorií, pro které jsou typické různé povinnosti v souvislosti s nakládáním s těmito odpady. Také si připomeňme Vyhlášku č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadu. Opět v souvislosti s tím, že pro nebezpečné odpady existují samostatná pravidla a povinnosti při nakládání s nimi. Různých vykonávacích předpisů k dané problematice je mnohem více, nepovažuji jejich podrobnou analýzu za potřebnou.²⁰

2.2. Místní úroveň

V této kapitole budeme hovořit o úpravě ze strany města. Samozřejmě půjde o úpravu prostřednictvím všeobecně závazných vyhlášek.

Jako jsme už vzpomínali, město Brno vybírá poplatek za odpad na základě zákona o místních poplatcích. Konkrétně půjde o Všeobecnou závaznou vyhlášku č. 18/2010, o místním poplatku za provoz, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Zprvce stanovuje povinně náležitosti, jakými je vymezení územní platnosti na území statutárního města Brna, zadruhé i fakt, že správcem poplatku je město

¹⁹ ASPI, Codexis a podobně.

²⁰ Pro bližší info vid' literatura, např.: JIRÁSKOVÁ, Ivana a Michal SOBOTKA. *Zákon o odpadech s vysvětlivkami a prováděcí předpisy*. 2. vydání. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2005. ISBN 80-7201-561-3.

Brno. Poplatníkem je fyzická osoba s trvalým pobytem na území města, případně osoba mající na území města ve vlastnictví rekreační stavbu, v které nemá nikdo trvalý pobyt. V prvním případě se může stát plátcem – za domácnost společný zástupce, za rodinný, bytový dům vlastníků anebo správce. Výška poplatku je stanovena na úrovni 500 Kč ročně. Tato suma se skládá z fixní složky 250Kč a ze složky vycházející ze skutečných nákladů z minulého roku. Uvědomme si, že vyhláška stanovuje i fakt, že skutečné náklady byly v reálné výšce 430,95 Kč na poplatníka. To, že variabilní část poplatku je jen na úrovni 250 Kč, je způsobené maximální hranicí 500 Kč pro celkovou sumu poplatku. Tato maximální hranice je jedním z největších problémů tohoto způsobu placení.²¹ Momentálně se sice jedná o zvýšení maximální hranice, ale pokud to nebude potvrzené, nemůže s tím kalkulovat.

Druhou vyhláškou, která nás bude zajímat, je Všeobecně závazná vyhláška č. 14/2007, která stanovuje systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu vznikajícího na území statutárního města Brna. Opět tu najdeme omezení na území statutárního města Brna. Dále třídění odpadu: využitelné složky (papír, sklo, PET láhve,...), nebezpečné složky (léky, akumulátory, kyseliny,...), objemný odpad²²(koberce, nábytek, tabulové sklo,...), zbytkový odpad²³.

Další bod stanovuje místa pro odkládání nebo odevzdávání komunálního odpadu. Jednak půjde o sběrné nádoby na využitelné odpady umístěné na veřejných prostorech (sklo, papír, textil, PET láhve), sběrné nádoby ve sběrných dvorech²⁴, sběrné nádoby provozované oprávněnými osobami, sběrné nádoby pro nebezpečné složky odpadu²⁵, sběrné nádoby pro velkoobjemový odpad²⁶, sběrné nádoby pro zbytkový odpad, nádoby pro nepoužitá léčiva. Na tomto místě mohou občané odkládat odpad a zároveň obec je tato místa povinná poskytnout. Je to tak proto, že poplatek vybíraný od občanů určený přímo na financování těchto míst, kdyby nebyl k dispozici tak jako vyhláška stanovuje, byl by to problém.

²¹ Proto jsme přišli s návrhem na změnu poplatku z dnešní podoby na poplatek podle §17a zákona o odpadech, tato problematika už byla rozebrána výše.

²² Svými rozměry nebo charakterem se nedá zařadit mezi odpad zbytkový

²³ Odpad zůstávající po vytřídění předcházejících třech složek.

²⁴ Toto je pro nás samozřejmě klíčové, musí tu být zabezpečené alespoň tyto složky: kovy, papír, plasty, PET lahve, textil a biologicky rozložitelný odpad z údržby zeleně (jen některé střediska), odpad spalitelný.

²⁵ Jednak v rámci mobilního sběru, jednak v rámci sběrných středisek.

²⁶ Sběrné střediska, případně stanoviska velkoobjemových kontejnerů

2.3. Shrnutí

Od evropské až po národní úroveň je v rámci legislativní úpravy typických několik věcí.

V prvé řadě jde o snahu předcházet vzniku odpadů. Toto je naprosto klíčová zásada, která protkává právní předpisy od evropské až po místní úroveň. Právo se snaží svými nástroji²⁷ vést lidi k snižování tvorby odpadu. Teda uvědomme si, že klíčové není to, jak bude s odpadem nakládáno, ale to aby možno odpad vůbec nevznikal. Je žádoucí, abychom se snažili najít upotřebení věcí, které dnes pokládáme za už nepoužitelné.

Následně na předcházení vzniku odpadu navazuje znovu využívání a recyklace odpadů. Dosáhnutí tohoto cíle je možné jen za aktivní spoluúčasti občanů, vidíme teda potřebu v jejich motivaci prostřednictvím školských soutěží, online systémů apod.

Dále je důležité dodržovat podmínky nakládání s různými druhy odpadů. Jedná se spíše o technické náležitosti, které v této práci nebyly blíže specifikované, ale vzhledem na jeden z cílů Komise – zlepšení dodržování právní úpravy nezapomnělo ani na tyto technické normy.

Předposlední věcí, kterou je třeba vyzdvihnout, je podoba sběrných středisek a jejich povinnosti tak, jak stanovuje zákon o odpadech a všeobecně závazná vyhláška města Brna č. 14/2007. V tomto směru vnímáme nedostatky nejenom v ekonomické efektivitě, ale obáváme se i právních nedostatků v již už vzpomínaných předpisech, jako i předpisech pracovně-právních či bezpečnostních. Na tuto situaci jsme se rozhodli reagovat prostřednictvím průzkumu středisek.

Poslední věcí je způsob financování. Tu jsme rozebírali už výše, nyní vzpomeňme jen, že systém výběru poplatků, kde osoba poplatníka je vázaná na trvalý pobyt, je v dnešní situaci neefektivní a navrhujeme proto změnu poplatkového systému

²⁷ Poznamenejme jen, že ne vždy jde o nástroje účinné – jako se může jevit vzpomínaný §10 zákona o odpadech

3. SWOT ANALÝZA systému sběrných středisek

V této části naší práce se budeme věnovat SWOT analýze celkového systému sběrných středisek. Vybrali jsme si tuto metodu, protože je vysoce efektivní jednoduchou pomůckou pro zjištění skutečného stavu, potřebných změn, případných rizik a nezbytných kroků pro přeměnu slabých stránek do silných a eliminaci rizik. Představuje komplexní metodu kvalitativního vyhodnocení veškerých relevantních stránek definovaného tématu. Vzhledem k tomu, že v sobě zahrnuje i postupy technik strategické analýzy, bývá součástí všech důležitých strategických dokumentů.

Silné stránky	Slabé stránky
1. Vzdálenost k občanům - pokrytí území - otvírací hodiny 2. Spokojenost občanů se službami 3. Růst množství separovaného odpadu – snížení environmentální zátěže 4. Zainteresovaní zaměstnanci 5. Městská firma - kontrola - vliv 6. Příjmy ze zpětného prodeje separovaného odpadu - plasty ; - sklo; - elektro	1. Bezpečnostní zabezpečení 2. Nedostatečné sociální zařízení a zázemí pro zaměstnance 3. Financování - transparentnost - zveřejňování informací 4. Nepřehlednost celého systému (dceřiné společnosti) 5. Majetkoprávní problémy (pozemky) 6. Málo využité reklamní plochy na informovanost občanů 7. Nedostatek vybavení (kvalita/kvantita)
Příležitosti	Hrozby
1. Možnost dotací pro nové projekty z EU 2. Lepší zapojení občanů a vyzívání k třídění odpadů (hlavně mladých) 3. Zvýšení efektivity 4. Uvedení do stavu, který bude vyhovovat právu 5. Zajišťování všech služeb, zpracování a svoz odpadu firmou SAKO 6. Zajistit lepší informovanost občanů (server, kde by si občan snadno vyhledal nejbližší středisko od svého bydliště a zjistil, co vše dané středisko vybírá) 7. Zelený trend ze západu (recyklujme!) 8. Zisky z prodeje odpadu -- nové - olej - elektřina 9. Potenciál do budoucnosti (tlak z EU na lepší nakládání s odpady)	1. Tunelování 2. Přílišné zatěžování 3. Subdodavatelé 4. Neinformovanost lidí (jejich neznalost)

1. Fáze – analýza vnějšího prostředí

Tj. získání informací pro definování příležitostí a hrozeb ve sledované oblasti. Pod pojmem „PŘÍLEŽITOSTI“ se rozumí významná vnější situace, která má nebo může mít pozitivní vliv vzhledem k řešenému záměru. Mezi příležitostmi našeho výzkumu systému sběrných středisek jsme uvedli následující:

- možnost do budoucna získání dotací pro nové projekty ze zdrojů Evropské unie
- lepší zapojení mladých občanů (děti ze školek, škol, mladiství) a vyzývání je k tomu, aby odpadu v první řadě předcházeli a poté třídili. Tato motivace by byla zajišťována různými projekty pro školy a následným odměňováním.
- zvýšení efektivity (s tím souvisí i další bod a to zajišťování všech služeb, zpracování i svoz odpadu firmou SAKO bez přítomnosti subdodavatelů)
- uvedení do stavu, který bude vyhovovat právním normám
- zajištění lepší informovanosti občanů (Toho by se mohlo dosáhnout samostatnými webovými stránkami, kde si občan snadno vyhledá nejbližší středisko od svého bydliště a zjistí, co vše se v daném středisku vybírá a za jaký poplatek.)
- zelený trend ze západu (Recyklujme!)
- zisky z prodeje odpadu (výkup oleje, elektřiny a následný jeho prodej)
- potenciál do budoucnosti (tlak z EU na lepší nakládání s odpady)

„HROZBY“ naopak představují možné negativní dopady vnějšího prostředí na řešený záměr. Hrozby si lze představit jako závažné překážky pro realizaci projektového záměru. Mezi takové hrozby lze zařadili:

- tunelování (úniky peněz)
- přílišné zatěžování systému
- subdodavatelé
- neinformovanost lidí (neznalost)

2. Fáze – analýza vnitřního prostředí

Druhá fáze je nutná pro označení silných a slabých stránek.

„SILNÉ STRÁNKY“ jsou zdroje, dovednosti, pozitivní potenciál a další výhody vzhledem ke standardnímu prostředí, které jsou zároveň výhodné pro řešený záměr.

Za silné stránky jsme stanovili:

- hustá síť sběrných středisek (malá vzdálenost k občanům, dostatečné otevírací hodiny)
- spokojenost občanů se službami (rodinné prostředí)
- růst množství separovaného odpadu – snížení environmentální zátěže
- zainteresovaní zaměstnanci
- městská firma zajišťující svoz a zpracování odpadu (možná kontrola systému, vliv)
- příjmy ze zpětného prodeje separovaného odpadu (plast, sklo, elektro)

„SLABÉ STRÁNKY“ naopak představují slabiny, omezení, nedostatky a další negativní faktory vztahující se k standardnímu prostředí nebo k vnějšímu prostředí. Slabé stránky předznamenávají možné problémy nebo ohrožení projektového záměru. Mezi slabé stránky jsme uvedli:

- nedostateční bezpečnostní zabezpečení (nedostatečné oplocení, v mnoha případech dřevý plot, což zvyšuje možnost krádeží)
- nedostatečné sociální zařízení (v některých střediscích chybí WC, v každém středisku chybí vodovod) a zázemí pro zaměstnance
- financování (transparentnost, zveřejňování informací)
- nepřehlednost celého systému (dceřiné a subdodavatelské společnosti)
- majetkoprávní problémy (některé pozemky patří soukromým subjektům)
- málo využití reklamní plochy na informovanost občanů
- nedostatek vybavení (kvalita/kvantita)

4. Ekonomická část

Ekonomická část práce se nejprve zabývá zpracováním výsledků našeho vlastního dotazníkového šetření, prováděném ve většině SSO a SMO v Brně. Na základě zjištěných poznatků navrhuje možná řešení problémů a nedostatků. Dále se zabýváme analýzou současného stavu systému výběru poplatku ve městě Brně a možností jeho optimalizace vzhledem k pokrytí nákladů na provoz systému odpadového hospodářství. V závěru představujeme možnost využití evropských fondů pro modernizaci středisek a realizaci dalších navržených změn.

Ekonomickou část bylo potřeba pojmout komplexně, nebylo možné zaměřit se pouze na sběrná střediska bez zvažování dalšího kontextu.

4.1. Výsledky dotazníkového šetření, návrhy na změnu

V měsíci dubnu jsme provedli rozsáhlé dotazníkové šetření zabývající se zkoumáním vybavenosti SSO a SMO a zjišťováním aktuálních problémů přímo od zaměstnanců. Šetření bylo prováděno přímo v terénu, návštěvou většiny sběrných míst i středisek. Některé otázky byly vyplněny na základě vizuálního pozorování, jiné na základě rozhovoru se zaměstnancem. Výsledky jsou popsány v příloze, tabulka Výsledky šetření.

Dotazník obsahoval několik okruhů otázek, nejprve bylo sledováno, zda je dvůr správně označen informační tabulí, zda otevírací doba souhlasí s dobou uvedenou na stránkách společnosti SAKO, v případě SSO zda je uveden ceník.

Za nedostatečné považujeme označení informační tabulí, která není viditelná i z větší dálky, doporučovali bychom ke standardní informační tabuli, s názvem provozovatele, umístit nad nebo vedle vjezdu jednoduchý nápis „Sběrný dvůr“ nebo „Ekodvůr“ v dostatečné výši. Některá střediska také disponovala velkou informační tabulí s podmínky k občanům, jak třídit, kam co třídit apod., součástí tabule byly někde i letáky. Bohužel letáky byly často vybledlé, rozmočené, občas byla tabule umístěna na nevhodném místě, kde nešla přečíst a zaměstnanci na ni aktivně neupozorňovali, pouze podali informace, pokud se jich dotýčný na něco ohledně třídění zeptal. Dále, k většině dvorů nevedou žádné ukazatele ani směrovky, přitom v některých případech není zcela jasné, kudy vede ke dvoru přístupová cesta. Otevírací doba byla ve všech případech shodná s dobou uvedenou na webových stránkách SAKA. Ceník byl vyvěšen ve všech sběrných dvorech, které toto požadují, někde byl ale vybledlý a téměř nečitelný. Nedostatky spatřujeme v nepřehledném popisu vykupovaného odpadu. Odpad je

popsán zákonnými definicemi, což je legislativně nutné. Z postřehů zaměstnanců sběrných středisek a z míst ale lidé seznamu nerozumí a donášejí i věci, jenž dvůr nevybírání. Proto by bylo vhodné vedle tohoto oficiálního seznamu vytvořit ještě jeden jednodušší a ve větším formátu, kde bude stát „Bereme bioodpad, velkoobjemový, elektroodpad apod.“

V další části dotazníku jsme zjišťovali soulad podmínek ve střediscích s hygienickými, požárními a bezpečnostními normami i s nároky na technické vybavení. Hygienickými normami bylo myšleno především umístění alespoň suchého WC ve dvoře. Jak můžeme vidět v tabulce tuto normu nespĺňuje hned několik středisek, přítomnost tekoucí vody byla zjištěna pouze ve dvou střediscích (Páteřní a Pod Kopcem), proto jsme ji nezahrnuli do podmínky splnění hygienických norem.

Příjemně nás překvapila čistota ve většině dvorů, dvory byly zametené, nikde se nepovaloval odpad, cesty nebyly znečištěny žádnou vytékající tekutinou. Rovněž bezpečnostním normám nevyhovělo hned několik středisek, jak opět můžeme vidět v tabulce. Pod těmito normami bylo myšleno především kvalitní oplocení bez děr, dobře uzamykatelná brána a ostatní zabezpečení. V několika případech (Plynářská, Páteřní, Pod Kopcem a další) bylo zabezpečení na velmi vysoké úrovni, pozemek byl obehnán betonovou zdí s ostnatým drátem, což může být ovlivněno i tím, že se jedná o SSO a nikoliv o SMO. I přes větší bezpečnostní opatření mají hlavně SSO problémy s krádežemi, hlavně obsahu elektrozařízení. Na druhou stranu v některých dvorech bylo zabezpečení v katastrofálním stavu např. na Vltavské, byly několik děr v plotě na všech stranách oplocení, na Pražské se dřevěný plot na několika místech rozpadal, bylo by proto vhodné oplotit střediska nedřevěným plotem, který nebude vyžadovat každoroční údržbu. Nejvhodnější by bylo buď betonové oplocení nebo oplocení z plastových fošen (čímž by se mohlo zdůraznit využívání vytríděného plastu k tvorbě nových výrobků).

V rámci technického vybavení bylo zkoumáno, zda SSO disponují váhami, SMO jimi disponovat nemusejí, přesto v některých SMO váhy k dispozici byly. Přesto, že ve SSO váhami disponují, zdá se nám nedostatečná jejich velikost (zhruba 40x40 cm), která je dostačující maximálně pro dvě vědra suti. Pokud chce obyvatel vyvést například větší množství, musí se odpad vážit po částech. Proto doporučujeme alespoň na těch větších SSO zakoupit větší váhu, aby se na ni pohodlně vešel i menší přívěsný vozík.

Dalším problémem byla naprostá absence krytých kontejnerů na bioodpad a velkoobjemový odpad. V tom spatřujeme poměrně značný problém, protože pokud tyto odpady na dešti

namoknou nebo v kontejnerech v zimě zamrzne led, je kontejner mnohonásobně těžší, čímž se nám uměle zvyšuje hmotnost odpadu. Navíc u bioodpadu je v létě problém s unikajícím zápachem a rozfoukávání, hlavně trávy, větrem.

Rovněž nebylo ve všech střediscích zvykem mít uzavřený kontejner na zpětný odběr elektrozařízení, který může sloužit jako ochrana proti zlodějům kovových částí elektra a také proti nepříznivému působení povětrnostních podmínek na zařízení. Někde postávaly ledničky, pračky, mrazničky a jiné venku hned vedle plotu, proto není divu, že mají střediska problém s krádežemi, když každý vidí, co se může ukrást. Poslední sérií otázek byly ty na „zákazníky“ středisek.

Návštěvnost se liší středisko od střediska, závisí i na roční době a počasí. Obecně je nejvíce využívána sobota, pátek a pondělí. V ranních hodinách střediska navštěvují spíše senioři nebo firmy (do 12 hod), poté až odpoledne (po 16 hodině) pracující. Na základě těchto informací jsme se rozhodli doporučit změnu otevírací doby, tak aby lépe vyhovovala požadavkům obyvatel města. Proto doporučujeme zavést u středisek, jež nemají otevřeno v sobotu odpoledne nebo v neděli, prodloužení otevírací dobu v sobotu odpoledne (od 14 do 18 hod). Aby zůstal zachován počet pracovních hodin pro 1 zaměstnance, místo této doby bychom zrušili ve středu (ta byla zmiňována jako nejslabší) otevírací hodiny dopoledne. Posledním otázkou byla ta, zda kontrolují občanské průkazy.

Výsledky dotazníku nás poměrně překvapily, protože by se dalo říct, že každý zaměstnanec měl jiný přístup. Někteří kontrolují každého; někteří se ptají, zda bydlí v Brně, pokud odpoví ano, tak odpad přijmou; někde neví, že mají něco kontrolovat; někteří si myslí, že nemají právo občanské průkazy chtít. Podle zákona o odpadech, §18 odstavce 3, provozovatel zařízení povinen při odběru nebo výkupu odpadů identifikovat osoby, od kterých má v úmyslu odpady odebrat nebo vykoupit, identifikovat odebírané nebo vykupované odpady, vést podle odstavců 4 až 8 evidenci o těchto skutečnostech, a to včetně data a hodiny odebrání nebo vykoupění odpadů. K plnění této povinnosti je provozovatel oprávněn vyžadovat k nahlédnutí průkazy totožnosti těchto osob. Z toho jasně vyplývá povinnost kontrolovat každého, kdo do dvora odveze ať už ke sběru nebo k výkupu odpad a tudíž právo kontrolovat občanské průkazy mají.

4.2. Bližší postřehy ke všem střediskům

V další tabulce následuje přehled bližších informací a konkrétních postřehů a problémů k některým SSO a SMO.

Tabulka č.1: Přehled informací a postřehů

SSO Pod Kopcem <i>Hygiena:</i> WC splachovací, tekoucí voda <i>Zabezpečení:</i> Oplocení do výšky více než 2,5-3 m, ostnatý drát <i>Typ odpadu:</i> vše, + navíc placená suť a stavební odpad <i>Návštěvnost:</i> 30-40 osob týdně <i>Rozloha:</i> větší dvůr	neochota zaměstnance ke spolupráci
SSO Páteří <i>Rozloha:</i> větší dvůr <i>Hygiena:</i> WC splachovací, tekoucí voda <i>Zabezpečení:</i> betonový plot 2,5-3 m, ostnatý drát <i>Typ odpadu:</i> vše, + navíc suť, stavební odpad a placený odpad od firem, neberou sádkarton	
SMO U Zoo <i>Rozloha:</i> malý dvůr <i>Hygiena:</i> WC žádné, kanystř s vodou <i>Zabezpečení:</i> dřevěný plot s latí cca 3 m <i>Typ odpadu:</i> vše, neberou suť a stavební odpad, neberou odpad od firem <i>Vybavenost:</i> váha, ale nevyužívá se <i>Návštěvnost:</i> do 30 lidí	v poslední době problémy s krádeží motorů do elektrospotřebičů
SMO Bieblova <i>Provozovatel:</i> Sako, a.s. na pronajatém pozemku (+zaměstnanci vybavili a svépomocí zařídili malou místnost do pronájmu na elektro) <i>Rozloha:</i> malý až střední <i>Hygiena:</i> WC Toitoi, voda v kanistru, elektřina vyráběná vlastnoručně z vedlejší budovy <i>Zabezpečení:</i> oplocení do 2,5m na některých místech = brána <i>Návštěvnost:</i> nejvíce sobota a neděle	Před vchodem byly koše –papír, plast = chybí komunál, lidé (důchodci) nechávají před bránou

SMO Dusíkova	
<i>Rozloha:</i> Velký dvůr <i>Hygiena:</i> WC ToiToi, voda v kanystru <i>Zabezpečení:</i> betonový plot, ani ne 2m <i>Návštěvnost:</i> pracovní dny – pátek, sobota a pondělí (dopoledne důchodci-zahrádkáři, od 15-16 pracující)	váha je, ale nepoužívá se nádoba na malé elektro vyrobena svépomocí má náhradní kontejner problémem jsou bezdomovci, krádeže elektra, netříděný odpad od lidí
SMO Utěchovská	
<i>Rozloha:</i> malá (plán rozšiřovat na sousední pozemek, který už odkoupilo SAKO) <i>Hygiena:</i> WC nebylo zpozorováno, voda v barelu <i>Zabezpečení:</i> Oplocení do 2 m, z jedné strany dřevěné, prohnité a s dírami <i>Návštěvnost:</i> sobota po obědě, po práci	neuvěřejněné otevírací hodiny před střediskem, až uvnitř Problémem jsou krádeže, lidé nosí netříděný odpad
SSO J.Svobody	
<i>Rozloha:</i> střední až velký <i>Hygiena:</i> WC i tekoucí voda (zděný domek) <i>Zabezpečení:</i> vysoký plot výše 2,5m, kamera funkční <i>Návštěvnost:</i> po obědě, sobota a pátek	váha pouze velikosti vědra vzhledem k oblasti nejsou bezpečnostní opatření dostatečná, problémy s krádežemi zaměstnanec nabídl informační letáky, má je uchovány uvnitř budovy
SSO Nezamyslova	
<i>Vlastník pozemku:</i> soukromý + soukromý vlastník příjezdové cesty <i>Rozloha:</i> malý, cca 30 x 15 m <i>Hygiena:</i> WC Toitoi, voda v kanistru <i>Zabezpečení:</i> nedostatečné, drátěný nevyšoký plot, na mnoha místech rozbitý, vše otevřené nic není zastřešeno <i>Návštěvnost:</i> docela vysoká	velice prašná příjezdová cesta problémem bezdomovci
SSO Líšeňská	
Sídlo ASA velké středisko pro firmy, s technickým vybavením výkup druhotných surovin	
SSO J. Faimonové	

<i>Rozloha:</i> malý, cca 40 x 15 m <i>Hygiena:</i> WC Toitoi <i>Zabezpečení:</i> nedostatečné, dřevěný + drátěný plot, částečně zastřešen elektroodpad <i>Návštěvnost:</i> docela vysoká	
SSO Zemanova	
<i>Vlastník půdy:</i> stavební podnik, bude se přesouvat na vedlejší pozemek, který patří městu <i>Rozloha:</i> malý, cca 20 x 30 m <i>Hygiena:</i> WC Toitoi <i>Zabezpečení:</i> hlídací pes, plot nic moc <i>Dostupnost:</i> dobrá, před vchodem obrovská kaluž <i>Návštěvnost:</i> v sezoně dost vytížené, v zimě méně	
SSO Mikulčická	
<i>Rozloha:</i> malý, cca 40 x 15 m <i>Hygiena:</i> WC Toitoi <i>Zabezpečení:</i> plot bez děr, částečně dřevěný, část plech <i>Návštěvnost:</i> jak kdy, pátek+sobota více	
SMO Hapalova	
<i>Rozloha:</i> větší dvůr <i>Hygiena:</i> WC Toitoi, voda v kanistru <i>Zabezpečení:</i> Oplocení do výšky více než 2,5 m, ostnatý drát, imitace kamery <i>Návštěvnost:</i> pracovní dny – 20 lidí, víkend 40 lidí	Váhu mají, ale nevyužívají ji
SMO Atriová	
<i>Rozloha:</i> středně velký <i>Hygiena:</i> WC domluveno v sousedním domě <i>Zabezpečení:</i> Oplocení do výšky 2 m, díry v plotě, nespravuje se kvůli bezdomovcům <i>Návštěvnost:</i> pracovní dny – 20 lidí, 80% biodpad ze zahrad	2 kontejnery na biodpad Problémem jsou bezdomovci
SMO Rysova	

<i>Rozloha:</i> středně velký <i>Hygiena:</i> WC Toitoi, voda v barelu <i>Zabezpečení:</i> Oplocení do výšky 2 m, díry v plotě zpravovány <i>Návštěvnost:</i> pracovní dny – všední den – 40-50 lidí, víkend – 70 lidí	
SMO Adamovská	
<i>Rozloha:</i> malý <i>Počet zaměstnanců:</i> 2 (střídají se se Soběšicemi) <i>Hygiena:</i> WC žádné <i>Zabezpečení:</i> Dřevěný plot do výšky 1,8m <i>Návštěvnost:</i> 25 lidí	
SMO Drozdí	
<i>Rozloha:</i> středně velký <i>Hygiena:</i> WC není <i>Zabezpečení:</i> Oplocení do výšky 2 m <i>Návštěvnost:</i> 20-30 lidí	
SSO Plásky	
<i>Rozloha:</i> malý <i>Hygiena:</i> WC, voda v barelu <i>Zabezpečení:</i> Dřevěný plot do výšky 1,8m <i>Návštěvnost:</i> 10-15 lidí	
SMO Pražská	
<i>Rozloha:</i> střední <i>Hygiena:</i> WC ToiToi <i>Zabezpečení:</i> Dřevěný plot na několika místech rozbitý	chybí kontejner na zpětný odběr elektro celkově dvůr vypadá neudržovaně
SMO Žebětínská	
<i>Rozloha:</i> střední <i>Hygiena:</i> WC chybí <i>Zabezpečení:</i> oploceno z části, z části zeď	absolutní neochota zaměstnance ke spolupráci
SMO Točná	
<i>Rozloha:</i> malý <i>Hygiena:</i> WC chybí <i>Zabezpečení:</i> oploceno, plot rozpadlý, ztrhaný	

Všeobecně občanům vadí, že střediska neberou stavební sut', proto obyvatelé často nechávají pytle se sutí stát před vjezdem do střediska. Zaměstnanci potom odpad musí stejně likvidovat. Proto by bylo vhodné vyjednat s Krajským úřadem nějakou výjimku pro povolení odebírání suti i v dalších střediscích, i když nesplňují normy.

Líbí se nám nabídka SAKA odvést od občana velkoobjemový odpad za 250Kč, občané tak nemusejí shánět odvoz pro velké množství odpadu sami. Největší návštěvnost mají dvory v pátky až neděle, spíše v létě než v zimě.

Dále jsme zjistili častý problém s bezdomovci, dělají nepořádek v okolí dvora a kradou elektronické součástky. Bylo by potřeba dvory lépe zabezpečit, nejlépe neprůhlednou zdí, dřevěné ploty jdou snadno překonat.

Dále bylo zjištěno, že největší nápor na střediska zajišťující odběr odpadu od firem je v pátek, kdy mají uklízeč den, v případě firem byl zjištěn ještě další nedostatek a to, že musí mít pro odevzdání odpadu ve středisku připravený nakopírovaný formulář, který ale není k dispozici na místě ve středisku. Pokud ho firma zapomene přivést, musí si ho obstarat jinde, vytištěním formulářů přímo ve středisku by se firmám usnadnil celý proces a náklady na tento tisk nejsou nikterak závratné. Žádný sběrný dvůr rovněž nevybírá použitý olej, lidé ho musí vylévat do kanalizace, čímž může docházet k ucpávání kanalizačního systému. Proto navrhujeme vybavit střediska nádobami na sběr použitého oleje, svozem a recyklací použitých olejů na oleje pro ekopaliva se už v České republice zabývá několik firem, proto nebude problém se zabezpečením dopravce.

Tabulka č.2: Podklady pro výpočet efektivnosti středisek

SSO + SMO	Odpad/t	Počet hod./rok	Odpad (t)/hod.
Adamovská	53,61	780	0,07
Atriová	310,139	2080	0,15
Bieblova	314,805	2392	0,13
Bří Žůrků	44,755	2080	0,02
Drozdí	51,104	234	0,22
Dusíkova	425,482	2080	0,20
Hapalova	1233,16	2522	0,49
Húskova	272,539	2392	0,11
J.Faimanové	1058,846	2652	0,40
J.Svobody	466,655	2080	0,22
Jílová	166,798	2080	0,08
Korejská	285,931	2080	0,14
Košuličova	222,603	2054	0,11
Lišeňská	319,956	2288	0,14
Malínská	428,229	2080	0,21
Mikulčická	304,921	2054	0,15
Mírová	228,925	1976	0,12
Nezamyslova	1234,643	2184	0,57
Oblá	396,154	2054	0,19
Okružní	634,238	2054	0,31
Pastviny	305,25	1872	0,16
Páteřní	1160,198	2392	0,49
Plástky	94,258	520	0,18
Plynárenská	198,95	2054	0,10
Pod Kopcem	475,386	2496	0,19
Pražská	189,901	2054	0,09
Rysova	448,164	1976	0,23
Sladovnická	182,622	2054	0,09
Sochorova	695,352	2080	0,33
Točná	55,21	2054	0,03
U ZOO	212,214	2080	0,10
Ukrajinská	802,996	2496	0,32
Útěchovská	174,145	2054	0,08
Vaňkovo nám.	690,792	2054	0,34
Veveří	375,641	2054	0,18
Vltavská	334,018	2080	0,16
Zámecká	432,662	2496	0,17
Zemanova	443,459	2080	0,21
Žebětínská	316,099	2080	0,15
CELKEM	16040,81	79222	0,20

Na základě údajů o vysbíraném odpadu za rok 2011 jsme sestavili tabulku efektivity pro jednotlivá střediska. Efektivitu jsme spočítali jako poměr celkového počtu tun vysbíraného odpadu v konkrétním středisku a počtu otevíracích hodin za rok (nebrali jsme v úvahu státní svátky během týdne, ale pouze počet otevíracích hodin v běžném týdnu). Výsledkem byl údaj počtu tun vytríděných za jednu hodinu provozu střediska.

Na základě těchto výsledku navrhujeme uzavření dvou středisek SMO Točná a SMO Bratří Žůrků, které mají jednoznačně nejmenší efektivnost, navíc velmi blízko obou středisek jsou další střediska, která jejich odpad můžou převzít, u SMO Točná se jedná o SMO Vltavská a u SMO Bratří Žůrků o SMO Mírová.

Největší podíl vysbíraného odpadu tvoří v těchto střediscích bioodpad a dřevo, v menší míře potom velkoobjemový odpad. U velkoobjemového odpadu nebude pro obyvatele velkým problémem odvést ho do nejbližšího jiného střediska, jelikož tento odpad většinou musí odvést autem. Na bioodpad a dřevo můžeme přidat nové kontejnery v ulicích kolem rušených středisek, tak aby nemuseli lidé s košíkem trávy dojíždět do jiného střediska.

Na místě zrušených středisek by bylo podle nás vhodné umístit bazary starších, ale ještě použitelných věcí, město by tak nemuselo zabezpečovat nový pozemek ani zaměstnance, mohlo by využít ty stávající, jediným nákladem by byly stavební úpravy a náklady na propagaci. Podrobněji bazar rozebereme níže.

2.2 Poplatek za komunální odpad

Typy poplatků

Viz právní část práce.

Současný stav

V současné době v Brně funguje *místní poplatek* dle zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích. Jedná se o poplatek za provoz celého systému, nikoliv za určité množství vyprodukovaného odpadu. *Poplatníkem* je fyzická osoba s trvalým bydlištěm v městě Brně. *Sazba* poplatku je stanovena v maximální výši **500 Kč** za rok na poplatníka. Správu poplatku vykonává oddělení na MMB, odhadem celý proces spojený se správou poplatku čítá 20 a více zaměstnanců.²⁸

²⁸ Odhad na základě adresáře pracovníků MMB na www.brno.cz

Na začátku května byla Poslaneckou sněmovnou schválena změna zákona, která obcím umožňuje celkovou sazbu poplatku zvýšit na maximálních 1000 Kč za rok na poplatníka. Nedomníváme se však, že by tato změna přes navýšení příjmů do městského rozpočtu Brnu celkově prospěla, tento typ poplatku totiž nemotivuje ke třídění.

Nevýhody místního poplatku:

- zákon limituje výši poplatku
- poplatek nemotivuje k třídění
- poplatek platí pouze osoby s trvalým pobytem v obci (obec tedy fakticky dotuje nakládání s odpady osobám, které se na území města zdržují, ale nemají zde trvalý pobyt)

4.3. Doporučení k změně poplatku

Navrhujeme městu změnu obecně závazné vyhlášky a zavedení *poplatku za komunální odpad* dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Kritériem pro stanovení výše poplatku je množství produkce komunálního odpadu. *Poplatníkem* je každá fyzická osoba, při jejíž činnosti vzniká komunální odpad. *Plátcem* poplatku je pak vlastník nemovitosti, kde odpad vzniká. Plátce dále poplatek rozúčtuje na jednotlivé poplatníky. Vlastník nemovitosti má oznamovací a registrační povinnost dle § 33 odst.13 zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků.

Výše poplatku není jednotná, odvíjí se dle předpokládaných oprávněných nákladů obce, které vyplývají z režimu nakládání s odpady. Tyto náklady jsou rozpočteny na jednotlivé poplatníky podle počtu a objemu nádob připadajících na danou nemovitost a intervalu svozu. Zohledňuje se též počet bytů, jejich rozměry a především úroveň třídění odpadu.

V případě zavedení poplatku za komunální odpad lze počítat s redukcí objemu sběrných nádob, zejména v lokalitách s větším množstvím rodinných domů. Při současném poplatku je obyvatelstvo smířeno s danou výší poplatku, a tedy není nijak finančně motivováno k většímu třídění. Po zavedení poplatku za komunální odpad, kdy jeho výše bude variabilní, předpokládáme, že se obyvatelé budou snažit prostřednictvím třídění redukovat svou produkci komunálního odpadu takovým způsobem, aby potřebovali co nejmenší objem sběrné nádoby a co nejméně častý svoz, tedy aby výše jejich poplatku byla co nejnižší.

Pro zmírnění administrativní zátěže spojené s výběrem poplatku bychom doporučovali při registraci plátce preferovat elektronický kontakt, plátce by byl upozorněn, že touto cestou

mu přednostně bude zaslána výzva k zaplacení poplatku a bude preferována elektronická platba. Až v případě nezaplacení v termínu či nedodání elektronické adresy, bude plátce vyzván i písemnou formou. Předpokládáme snížení výdajů za tisk, poštovné i náklady spojené s výběrem poplatku na pokladnách MMB.

Tabulka č.3: Analýza provozu systému odpadového hospodářství v roce 2011

Analýza provozu systému odpadového hospodářství v roce 2011					
množství odpadu v SSO+SSM (t)	16 137				
množství směsného komunálního odpadu od obyvatel (t)	70 303 000				
Výdaje 2011 (tis Kč)	údaje pro Ekokom	%	Příjmy 2011 (tis Kč)	údaje pro Ekokom	%
sběr tříděného odpadu	27 781	8	Poplatek obyvatel	178 950	92
směsný komunální odpad	246 434	75	Tržby z prodeje druhotných surovin	12 326	6
nebezpečný odpad	2 566	1	Platba za zpětný odběr elektrozařízení	824	1
propagace	800	0	Tržby SSO	2 500	1
černé skládky	800	0			
provoz SS celkem (bez nebez. odpadu)	50 500	16			
CELKEM	328 881	100	CELKEM	194 600	100

Data v tabulce vychází z informací obdržných od OŽP MMB, z dotazníku za rok 2011 pro Ekokom a osobních rozhovorů. Z výše uvedené tabulky je patrné, že příjmy z poplatků pokrývají výdaje na provoz celého systému z 54%. Město celý systém dotuje z 41%.

Ekonomický dopad změny systému poplatku

Výpočet roční dotace na svoz komunálního odpadu pro jednu osobu:

Min. denní objem odpadu: 4 litry/os., tedy $4 \times 365 = 1460$ litrů/rok

Cena svozu: Při svozu nádoby o objemu 120 litrů bude realizováno cca 12 svozů při jednotkové ceně 26,92 Kč včetně DPH, tedy 323 Kč/osoba.

Cena za odstranění: Průměrná hmotnost obsahu 120 l nádoby činí 12 kg, tedy 144 kg za rok, tedy $0,144 \times 1020 = 147$ Kč

Celková cena: 470 Kč na osobu bez nákladů na nebezpečné odpady, separaci a sběrné dvory.

Počet obyvatel města Brna včetně studentů a pracujících bez trvalého pobytu v Brně se dle odhadů odborné studie²⁹ pohybuje mezi 511 000 – 540 000. Při nízké prognóze počtu obyvatel by skutečné náklady na provoz systému byly ve výši **240 170 000 Kč**.

Při zachování údajů v levé části tabulky nám vyplývá, že při změně systému poplatku by předpokládané příjmy z poplatku pokryly 73% výdajů na provoz systému. Při zachování 5% z ostatních příjmů by město dotovalo systém z 22%.

Nevýhody nového systému

- negativní reakce poplatníků (v mnoha případech růst nákladů)
- obtížné vymáhání dluhů
- počáteční nutné investice do změny systému (propagace, administrativa, logistika)
- téměř nulová obrana poplatníka vůči plátcí, majitel nemovitosti si poplatek rozúčtuje dle vlastních kritérií a zvýší o výdaje spojené s administrativou, pro nájemce se tedy nemusí poplatek v nájmu nijak projevit
- plátcí se budou snažit snížit počet sběrných nádob, což může mít za následek přeplňování popelnic a kontejnerů a nárůst černých skládek (lze omezit vyhláškou, kdy vlastník bude mít povinnost zajistit minimální objem sběrných nádob = 4l/osoba/den), případně budou lidé vhazovat svůj odpad do popelnic sousedů, aby ušetřili (to se dá vyřešit zamykáním popelnic)

Výhody nového systému

- nárůst příjmů do rozpočtu a snížení dotace města
- menší administrativní zátěž
- sběrné nádoby jsou vázány na nemovitost
- pokrytí „černých pasažérů“ systému (osoby bez trvalého pobytu v Brně, ale produkující zde odpad)
- motivace pro třídění odpadu, zvýší se množství vyseparovaného odpadu

²⁹SEIDENGLANZ, Daniel, et al. *Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně: kvalifikovaný odhad početního vývoje přítomného obyvatelstva do roku 2020 nad rámec obyvatelstva s trvalým bydlištěm*. Brno: Centrum pro regionální rozvoj Masarykovy univerzity, 2008. 16 s.

4.4. Rozvoz pytlů na separovaný odpad

Na základě předpokladu, že lidé se budou snažit snížit objem odpadu a budou více třídit by bylo vhodné zvážit zavedení poskytování pytlů na plast, případně papír do každé domácnosti.

Nejprve navrhujeme zavést tuto službu do 1 čtvrti a pokud služba uspěje, tzn. zvýší se množství vytríděného odpadu, tak ji postupně zavést i do dalších vytipovaných městských částí. Pytle by se distribuovaly 1x za čtvrtletí při sběru naplněných pytlů přímo domácnostem v případě rodinných domů nebo hromadně zástupci bytového domu. Pokud by stále chodila většina obyvatel, nebo podle navrhované změny vlastníci nemovitosti, platit poplatek za odpad hotově, bylo by možné jim při zaplacení poplatku a počtu nahlášených osob přidělit určité množství pytlů.

Náklady na 120 l pytle na plast činí 933 Kč/200 ks, na papír 375 Kč/200 ks, s tím, že v případě většího odběru jsou možné hromadné slevy, takže tato částka se ještě může snížit (ceny zpracovány podle nabídky stránek <http://www.plastove-pytle.cz/kategorie/>)³⁰. Svoz by zajišťovala firma SAKO, cena za 1km dopravy činí 34 Kč bez DPH.

Nevýhodou tohoto návrhu je nutnost obyvatel skladovat pytle ve svém bytě nebo domě, což může být problém hlavně v malých bytech bez sklepů. Výhodou je, že občan nemusí s plastem nebo papírem nikam chodit, ale po naplnění pytle ho pouze v době předem nahlášeného svozu položí před dům nebo byt, kde ho vůz posbírá. V případě, že náklady spojené s tímto systémem převyší přínos zvýšeného množství vytríděného odpadu, doporučujeme zavést další velkoobjemové kontejnery navíc, aby se snížila vzdálenost kontejnerů k lidem na maximálně 150 m, cena jednoho nového kontejneru o objemu 1100 l je 8700 Kč (podle nabídky http://www.obal-centrum.cz/ceniky/plastove_nadoby_na_odpad.pdf).

Počet nových kontejnerů, které bude nutné zakoupit je závislý na tom, kterou městskou část si město vybere pro tento pilotní projekt a jaké je pokrytí kontejnery zrovna v té určité části. Alternativou ke svozu pytlů společností SAKO by byla možnost sběru těchto pytlů externí firmou, která papír dále zpracuje ve své výrobě. Lidé by za určitý objem doneseného papíru dostaly na oplátku od firmy např. toaletní papír, tím by byli lidé motivováni papír více třídit, firma by získala surovinu pro svou výrobu a město by se nemuselo starat o svoz tříděného papíru.

³⁰ Wwww.plastove-pytle.cz. [online]. [cit. 2012-05-07]. Dostupné z: <http://www.plastove-pytle.cz/kategorie/plastove-pytle--modre.aspx>

Firmy

Podobný motivační systém pro zvýšení množství tříděného odpadu by fungoval také pro firmy. Kdo více třídí - méně platí, s tím rozdílem, že povinný minimální objem nádob na sběr odpadu by se stanovoval především podle provozované činnosti. Dalším motivačním prvkem pro třídění by bylo i jisté zvýšení prestiže ve smyslu *“jsme firma, které záleží na dlouhodobě udržitelném rozvoji”*, což by město mohlo podpořit udílením cen (samolepek apod.) firmám, kterým se podařilo dlouhodobě snížit objem produkovaného komunálního odpadu.

4.5. Bazar nábytku a dalších surovin

Popis

Podle české i evropské legislativy je předcházení vzniku odpadu, a tedy jeho opětovné využití, na vrcholu tzv. odpadové pyramidy.³¹

Z tohoto důvodu navrhujeme vytvořit pilotní projekt tzv. „bazaru“, který by byl umístěn nejlépe v blízkosti nebo přímo místo některého sběrného střediska. Lidé by zde mohli zdarma odložit například některý velkoobjemový odpad, ale i jiné předměty (nábytek, domácí potřeby apod.), které by se za malý poplatek prodávaly dál, městu by se tak snížili náklady na odvoz velkoobjemového odpadu, odhadujeme, že se může jednat o 20-30%. Vhodné se taky jeví zaměřit se na sběr a recyklaci potřeb pro výtvarníky (např. odřezky papíru, starý nábytek, staré knihy, starý textil, různé barvy, pastelky apod.). Ze zahraničních zkušeností vyplývá, že pro provoz takových bazarů jsou nejvhodnější staré průmyslové prostory.³² Do budoucna doporučujeme hledat vhodné prostory tohoto typu v majetku města o rozloze cca 400 m² i více.

Druhou možností je postavit dočasnou stavbu na vytipovaných místech: pro pilotní projekt navrhujeme pro umístění bazaru ověřit následující lokality: Černovická terasa (u kompostárny), příp. zrušené SS (Točná, Bří Žůrků). Ohledně provozu bazaru se nabízejí dvě varianty:

- a) bazar bude provozovat SAKO, podobně jako většinu svých SS (město musí vynaložit náklady na provoz + propagaci)

³¹ Arnika - Odpad je surovina. *Arnika* [online].c 2010 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://arnika.org/odpad-je-surovina>

³² Arnika - Berkeley. *Arnika* [online].c 2010 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://arnika.org/berkeley>

- b) bazar bude provozovat externí společnost (například NNO) v nemovitosti města, kterou bude město pronajímat (město vynaloží náklady pouze na spolupropagaci projektu)

Dále je potřeba zmínit fakt, že celému procesu vzniku bazarů by pomohlo schválení návrhu změny zákona, kdy dovezený odpad do SSO nebude automaticky považován za odpad, ale surovinu. Přednostně pak bude podroben orientačnímu třídění a suroviny vhodné pro další použití budou podléhat provozu bazaru, nerecyklovatelný zbytek dalšímu zpracování.

Orientační náklady na vybudování stavby

Parametry: rozloha půdorysu 200 m² x 4 m (výška)

Materiál: kovová či dřevěná konstrukce

Orientační cena: 3 069 Kč za 1 m³ (dle stavebních standardů třída 811.6 = Haly pro skladování a úpravu produktů mimo zemědělské produkty).³³

Tedy celková cena = **2 455 200 Kč.**

Propagace projektu

Propagaci bazaru se podrobněji věnujeme v kapitole o marketingu.

4.6. Financování z EU

Pro problematiku naší práce je vhodné vzpomenout i otázky možného financování ze strany Evropské unie. Město Brno již v minulosti využilo několik programů EU pro vylepšení systému odpadového hospodářství. Jednalo se např. o dotaci z programu Evropské Unie - ISPA na projekt „Odpadové hospodářství Brno“, díky které byla přestavěna a modernizována brněnská spalovna.

Dále byl také podpořen projekt z Evropského fondu pro regionální rozvoj pod názvem PRESS – „Spolupráce partnerských měst Brno a St. Pölten za účelem posílení práce s veřejností v oblasti udržitelného rozvoje“.

V práci jsme se několikrát odvolávali na různé strategie anebo předpisy Evropské unie a tak je i logické, že i pro účely této práce budeme hledat určité způsoby, jak by se Evropská unie i nadále mohla na programech, které vycházejí z této strategie podílet. V minulosti město již několikrát řešilo problém optimalizace provozu sběrných dvorů, byla navržena vhodná řešení i vytipována místa k vybudování velkých “centrálních” sběrných dvorů.

³³ Cenové ukazatele ve stavebnictví pro rok 2012. *Stavební standardy* [online]. c 2012 [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: http://www.stavebnistandardy.cz/doc/ceny/thu_2012.html

Tyto lokality však nakonec z nejrůznějších důvodů nemohly být použity a město v současné době schválilo projekt na modernizaci čtyř stávajících SSO. Do budoucna však doporučujeme ověřit dotační možnosti EU pro vybudování několika centrálních ekodvorů, které by nahradily současný vysoký počet malých středisek.

Klíčové bude pro nás zaměření se na již zmiňovaný Evropský fond regionálního rozvoje, momentálně jeden ze dvou fungujících evropských strukturálních fondů. Evropský fond pro regionální rozvoj financuje především investiční (tvrdé) projekty, kde spadá i naše téma budování systému nakládání s odpady. Pomáhá snižovat nerovnosti v zaostávajících regionech. Modernizace systému, nákup nového zařízení, zlepšení infrastruktury nakládání s odpady by mohli být financovány právě z tohoto univerzálního fondu.

S evropskými strukturálními fondy souvisí i tzv. iniciativy Evropské komise. Na podpoře projektů se budou kromě Komise podílet i evropské bankovní instituce – Evropská investiční banka, Evropský investiční fond, Evropská banka pro obnovu a rozvoj, Rozvojová banka Rady Evropy. Pro účely této práce by mohli být zajímavé dvě tyto iniciativy: *JASPERS* a *JESSICA*. *JASPERS* je iniciativa zaměřená na podporu realizace projektů v evropských regionech. Podstatou je metodická pomoc při vypracování projektů určených právě na čerpání prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje. Kromě Komise se na této iniciativě spolupodílí i Evropská investiční banka a Evropská banka pro obnovu a rozvoj.¹ *JESSICA* má podporovat rozvoj regionů a podpořit udržitelný rozvoj obcí. V rámci této iniciativy bude poskytování podpor u programů na rozvoj a obnovu měst kombinováno s bankovními půjčkami a studii odborníků z bank.²

Nyní bychom se přesunuli ke konkrétnímu programu financovaného Evropskou unií a realizovaného v rámci České republiky. Bude nás především zajímat Operační program životního prostředí, konkrétně Prioritní osa 4 – dotace pro odpadové hospodářství a odstraňování starých ekologických zátěží. Tento program spadá pod Ministerstvo životního prostředí. Cílem podpory je zkvalitnění nakládání s odpady, snížení produkce odpadů a odstraňování starých ekologických zátěží. O dotaci mohou žádat zejména obce, města, svazky obcí, kraje, které musí splnit podmínky pro podání žádosti o dotaci (podmínky v závazném dokumentu o podmínkách podpory OPŽP v Implementačním dokumentu.³⁴

³⁴Online. Dostupné z WWW<<http://www.opzp.cz/kestazeni/392/3290/detail/prirucka-pro-zadatele-o-dotace-z-opzp/>>

Výše podpory na dotaci ze strany Evropské unie může pokrývat až 85% z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu. Dotace ze Státního fondu životního prostředí ČR nebo státního rozpočtu do výše 5% z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu. A minimální způsobilé výdaje na projekt jsou 0,5 milionu korun. Uvedeme pro příklad některé typy podporovaných projektů: Integrované systémy nakládání s odpady (Zařízení na energetické využití komunálního odpadu), Systémy odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady (Systémy pro svoz a separaci odpadů a biodpadů), Zařízení na využívání odpadů, zejména na třídění a recyklaci, Rekultivace a odstranění skládek, Odstraňování starých ekologických zátěží.³

Poslední program, který stojí za zmínku je Program podpory předkladatelů návrhů projektů z fondů EU. Cílem programu je stimulovat výzkumná pracoviště k proaktivnímu přístupu ve vyhledávání a podávání návrhů projektů z oblasti životního prostředí. Principem je finančně motivovat předkladatele návrhů projektů formou dotace na časově a finančně náročnou přípravu návrhu projektu, tj. na práci, která předchází podání návrhu projektu. O tuto podporu mohou žádat právnické osoby, které jsou založeny k nepodnikatelským účelům: státní příspěvkové organizace, organizační složky státu, veřejné výzkumné instituce. Žadateli může být uhrazeno až 80% celkových způsobilých nákladů, částka může dosáhnout až 800 tisíc Kč v případě koordinátora projektu, resp. až 300 tisíc Kč v případě partnera projektu.^{4,5}

4.7. Shrnutí

Podle výsledků dotazníkového šetření navrhujeme zlepšení označenosti SSO a SMO (názvy, malé ceníky, nepřehledný seznam vybíraného odpadu) a zavedení směřujících ukazatelů. U většiny dvorů by bylo dobré zavést lepší bezpečnostní opatření, při nejmenším alespoň neprůhledný plot, který by bránil zlodějům v obhlížení obsahu středisek. Tomu by pomohly i kryté kontejnery na velkoobjemový odpad a zpětný odběr elektrozařízení. Tyto kontejnery by měly i praktickou funkci, chránily by odpad před nepříznivými povětrnostními podmínkami.

^{35,2} *Euractiv : Iniciativy Evropské komise* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <<http://www.euractiv.cz/formy-pomoci>>.

³ *Operační program životní prostředí: Prioritní osa 4* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <<http://www.opzp.cz/sekce/370/prioritni-osa-4/>>.

⁴ *Státní fond životního prostředí ČR : Program podpory předkladatelů návrhů projektů z fondů EU* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <<https://www.sfzp.cz/sekce/586/program-podpory-predkladatelu-navrhu-projektu-z-fondu-eu/>>.

Alespoň ve velkých SSO by bylo vhodné zakoupit normální auto váhu, aby mohl člověk přijet i s větším množstvím odpadu najednou a nemuselo se vážit několikrát. Podle našich zjištění se ukázalo, že je nevhodně nastavena otevírací doba středisek, lidé mají zájem spíše o odpolední a večerní hodiny přes pracovní týden a o víkendy. Proto jsme navrhli její úpravu, počítali jsme s tím, že se město chce chovat sociálně a tudíž nehodlá snižovat počet pracovních míst. Ve střediscích navrhujeme zavést i nádobu na použitý olej, který potom dále firmy zpracovávají na další použití. Na základě námi zpracované tabulky efektivity středisek doporučujeme uzavřít SMO Točná a SMO Bratří Žůrků, která měla zdaleka nejmenší efektivitu a navíc se v jejich okolí nachází další středisko, na jejich pozemku navrhujeme zbudovat bazar, který by umožňoval znovuvyužití nepotřebných věcí, které by tak nepřišli do odpadu, čímž by město ušetřilo za jejich svoz. Navíc v současnosti řada středisek již jako nelegální bazar fungují. Orientační cenu vybudování takového bazaru jsme stanovili na cca. 2,5 milionů Kč.

Za nevyhovující pokládáme systém výběru komunálního poplatku, který se v současnosti řídí zákonem č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, postihuje totiž jenom osoby s trvalým pobytem na území města Brna, daleko efektivnější je podle nás zavést poplatek za komunální odpad dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Výše poplatku je stanovena podle produkce komunálního odpadu, poplatníkem je každá fyzická osoba, při jejíž činnosti vzniká komunální odpad a plátcem poplatku je pak vlastník nemovitosti, kde odpad vzniká. Touto změnou by město pokrylo 73% výdajů na provoz systému odpadového hospodářství, oproti současným 54%.

Na základě navržených změn v poplatku očekáváme snížení množství komunálního odpadu, čímž se nám sníží náklady na dopravu, zároveň zavedením bazaru snížíme množství vyhozeného velkoobjemového odpadu, pořízením nových kontejnerů na tříděný odpad pro použití v ulicích nebo zavedením plastových pytlů na tříděný odpad se nám zvýší finanční prostředky poskytované EKOKOMEM a zároveň sníží náklady na likvidaci odpadu. Z výše uvedených úspor bychom financovali modernizaci středisek podle našich návrhů vyplývajících z dotazníků.

Do budoucna doporučujeme využít dotací EU a vybudovat několik centrálních ekodvorů, které by nahradily současný vysoký počet malých středisek. Jako hlavní zdroj financí vidíme Evropský fond regionálního rozvoje, jenž může být využit pro nákup nového zařízení

na zlepšení infrastruktury. Pro prevenci předcházení odpadů a odstraňování ekologických zátěží doporučujeme využít Operační program životního prostředí.

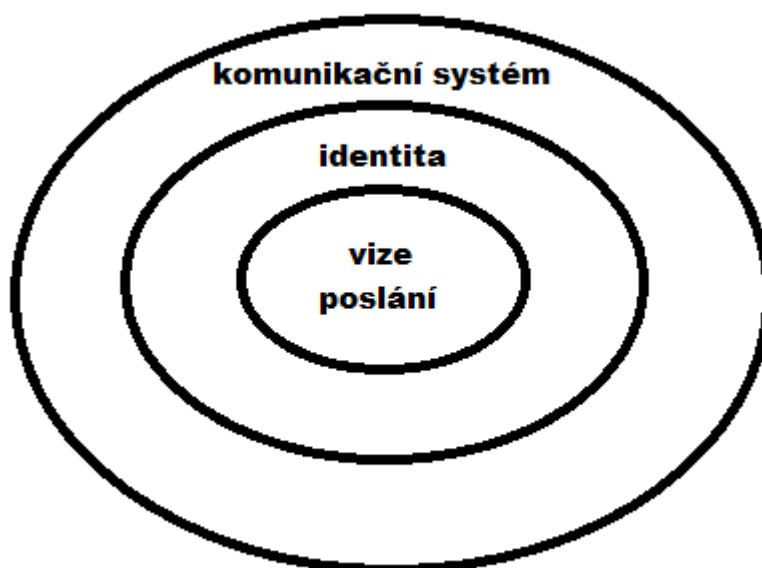
5. Marketing SAKO s.r.o.

Cílem této části dokumentu je nastínit možnosti, kterými by se nadále mohly ubírat marketingové a komunikační aktivity společnosti.

Hned v úvodu je třeba říci, že slovo marketing je v tomto pojetí poněkud zavádějící. SAKO se pohybuje v nekonkurenčním prostředí a disponuje tržním monopolem, jež mu garantuje mandátní smlouva s městem. Slovo marketing je tak používáno s ohledem na původní zadání, v našem pojetí však pod pojmem marketing myslíme především komunikační systém a komunikaci SAKA se svým okolím jako takovou.

Teoretický model komunikačního systému

Obrázek č.1: Poslání, Vize – Identita – komunikační systém

V našich úvahách jsme se odpoutali od klasických marketingových koncepcí typu 5P a rozhodli se použít modifikovaný model, který kombinuje marketingový přístup a přístup strategického plánování a řízení.

Poslání a vize společnosti

Poslání a vize společnosti tvoří nejen ideový základ fungování společnosti ale zásadně determinuje podobu organizační struktury, organizační kultury, modelu fungování společnosti. V našem pojetí hraje roli absolutního základu a esence celé společnosti.

V moderně řízených a úspěšných společnostech je vize hlavní konkurenční výhodou a vůbec předpokladem fungování.

Poslání společnosti – je důvod, proč daná organizace existuje, tedy co je jejím smyslem a jakou přidanou hodnotu poskytuje. Je orientovaná zpravidla na přítomnost, určuje co je tady a teď.

Vize společnosti – naznačuje cestu, jakou se chce organizace ubírat. Může zahrnovat ambice v podobě vysněného tržního postavení³⁶, popřípadě vyjadřovat nejzákladnější hodnoty společnosti. Často bývá zpracována i její maximálně zkrácená verze v podobě takzvaného claimu³⁷. Vize obecně je zaměřena více do budoucnosti a směřuje k odlišení společnosti od konkurence.

Poslání a vize společnosti v našem modelu stojí v samotném středu a jsou jakousi ústavou organizace. Definují základní principy fungování a vše ostatní jim musí být bezpodmínečně podřízeno.

Příklad z praxe:

Boehringer Ingelheim

Na začátku 90. let se poprvé ve své historii ocitla společnost před existenčními problémy. Zvoleným řešením bylo uspořádání série workshopů od středního managementu výš. Výsledkem byla nová vize společnosti, kterou vystihovalo motto: „Value through innovation“. Následně byla vize komunikována cca 24.000 zákazníkům a partnerům. Každé 3 měsíce vychází magazín Vision a jednou ročně se koná akce Value through innovation day. Obrat společnosti se od té doby trojnásobil.

Stávající stav

Podle našich zjištění vize ani poslání společnosti nejsou zpracovány.

Jak je možné vidět u zmíněného příkladu a naznačují tak i zkušenosti jiných společností, je nutné, aby formulace poslání i vize vycházely zevnitř společnosti a není možné tyto zásadní dokumenty outsourcovat zvenčí jako jiné marketingové nebo reklamní produkty. K jejich tvorbě se často používají externí konzultantské firmy, jejich rolí však není vizi samostatně vytvořit a prodat, ale asistovat u procesu jejího vzniku. Přesto jsme si dovoluili sepsat návrh

³⁶ABB – vytvořit hvězdu na východním trhu s energiemi nebo typicky být jedničkou na trhu v daném sektoru

³⁷RWE: Energy to lead, CocaCola: Open Happiness, Škoda: Simply clever

poslání a vize pro společnost SAKO. Zdůrazňujeme však, že jsme tak učinili pouze k demonstračním účelům.

Poslání společnosti

Společnost SAKO byla založena městem Brnem, aby zajišťovala nezbytnou funkci správy a nakládání s odpady. V současné době SAKO ve spolupráci se smluvními partnery zajišťuje kompletní svoz odpadu z celého území města a jeho zpracování.

SAKO zároveň provozuje 36 ekodvorů, které zajišťují možnost třídění odpadu a jeho následnou recyklaci nad rámec sítě sběrných kontejnerů.

Vytříděné suroviny jsou dodávány jako vstupní surovina našim partnerům a Brněnský odpad tak dostává druhou šanci.

Vize společnosti

Vizí společnosti SAKO je v souladu s vizí a strategickými plány města Brna udržovat město čisté a zajišťovat kvalitu života a životního prostředí pro své občany.

Jsme si vědomi, že situace není dokonalá. Stále máme pocit, že síť sběrných míst není dostatečně hustá a že efektivita celého systému by mohla být vyšší. Neustále proto pracujeme na rozvoji a zkvalitňování služeb, které občanům poskytujeme.

V budoucnosti chceme dosáhnout zvýšení vytříděných surovin z komunálního odpadu a zasadit se tak o zefektivnění nakládání s odpady a ušetření cenných ekonomických zdrojů.

Jedním z nejdůležitějších faktorů, které ovlivňují efektivitu celého systému nakládání s odpady je chování občanů města Brna. Proto je nedílnou součástí naší činnosti komunikace s klíčovými partnery a neziskovým sektorem obecně. Primárním cílem těchto aktivit je osvětová a informační činnost zaměřená na občany města. V dlouhodobém horizontu chceme dosáhnout stavu, kdy obyvatelé města budou zodpovědnější ke svému okolí a budou si vědomi dopadu lidské činnosti na životní prostředí. Jedním z hlavních pilířů je vedle růstu efektivit třídění také prevence vzniku odpadů.

Identita společnosti

Identitou společnosti v sobě zahrnuje několik dílčích aspektů, které tvoří její výslednou podobu. Jsou to:

- 1) Sebepojetí organizace ze strany vedení ale především ze strany zaměstnanců (viz. Znamý manažerský příběh se staviteli katedrál)

- 2) Vizuální styl organizace a její kodifikace – logo a grafický manuál, brand.
- 3) Zkušenosti zákazníku a partnerů a jejich představa o společnosti – brand, image společnosti.

Identita organizace je tedy zásadní pro to, jak je organizace vnímána (spolehlivá společnost, která se stará o odpad v Brně vs. Městská společnost, kde bují korupce a služby vykonává tupě bez jakékoli invence). Identita společnosti výrazně ovlivňuje důvěryhodnost jakéhokoli sdělení.

5.1. Logo

Kvalitu identity resp. loga společnosti jsme nechali posoudit tři grafiky, kteří se tvorbě log dlouhodobě věnují.

Jan Řezáč³⁸

- amatérské grafické provedení
- amatérská typografie (standardní font pro nápis SAKO)
- bez myšlenky a nápadu
- nezmenšitelné
- bez možnosti černobílé varianty
- neoriginální
- ani náznakem se netýká toho, co SAKO dělá
- logo je uměle naroubováno z několika samostatných částí bez hlubší myšlenky
- zcela scestné je provázání s původním znakem Brna a nápisem Brno

Jinými slovy - jeden z těch bodů stačí, aby bylo logo zcela nevhodné pro společnost velikosti a významu SAKO. Zahodit.

Adam Hrubý³⁹

Pejsek a kočička vařili dort.

Logo samotné nemusí obsahovat všechno, co chce společnost komunikovat. Na to slouží další materiály, web a podobně. Základní chybou je tedy snažit se do loga dostat co nejvíce sdělení. Výsledek je pak kočkopes.

³⁸ profesní profil dostupný na: <http://cz.linkedin.com/in/filosof>

³⁹ Profesní životopis dostupný na <http://cz.linkedin.com/in/adamhruby>

Přítomnost znaku Brna možná někomu zahraje na patriotskou strunu, ale pokud není odůvodněna nějakým právním závazkem, je zcela zbytečná. Pokud by společnost chtěla na svoji brněnskou působnost upozornit (ačkoli těžko hledám důvody), dá se do loga dostat jinak — barevností, vtipnými texty na popelnicích apod. Znak můžou klidně nosit sběrné vozy.

Deformované písmo logotypu SAKO působí archaicky a neprofesionálně.

Duhový šraf mi připomíná Pride Flag GLBT kultury, i když je ve spalovně teplo, pravděpodobně to není původní zamýšlené sdělení. Samozřejmě by to mohlo fungovat sezónně, například v období Gay Pride, ale to bych ponechal spíše jako PR záležitost.

Duhovými pruhy se pravděpodobně autor loga snažil zdůraznit rozličnost tříděného odpadu, je to však metafora velmi kryptická a v logu zbytečná. Opět se nabízí s tím pracovat na jiných materiálech.

Chtělo by to kvalitně zpracovaný logotyp, a potom vizuální styl v kombinaci s dobrým stylem komunikace, který bude brát v potaz různé typy médií. Třeba i trochu humoru. Vtipné piktogramy na popelnicích, různé motivy nátěru komínu spalovny, atp. Nápis na svozovém autě: "Pokud nebudete spokojeni, ozvěte se a my vám do 30 dnů odpadky vrátíme."

Matěj Málek⁴⁰

Logo celkově působí amatérsky, je prakticky nezapamatovatelné a významově prázdné. Typografie nápisu SAKO je neprofesionální, písmo je deformované a nudné. Propojení s městem Brnem je sice na první pohled patrné, nabízí se ale otázka, zda bylo vhodné použít znak namísto loga, se kterým by se dalo pracovat podstatně lépe. Barevné pruhy jsou už pak jen nepovedeným pokusem o hravost. Proč? Nenese to žádný význam. Autor si také zjevně uvědomoval, že logo je celkově nekonzistentní a rozpadá se na jednotlivé prvky, což se rozhodl vyřešit nešťastně černým orámováním. Z těchto důvodů je tedy logo jako nosný prvek vizuálního stylu prakticky nepoužitelné a téměř neaplikovatelné.

⁴⁰ Matěj Málek je grafik a ilustrátor na volné voze. Tvorbě vizuálů a log se věnuje při studio FI MU více než dva roky.

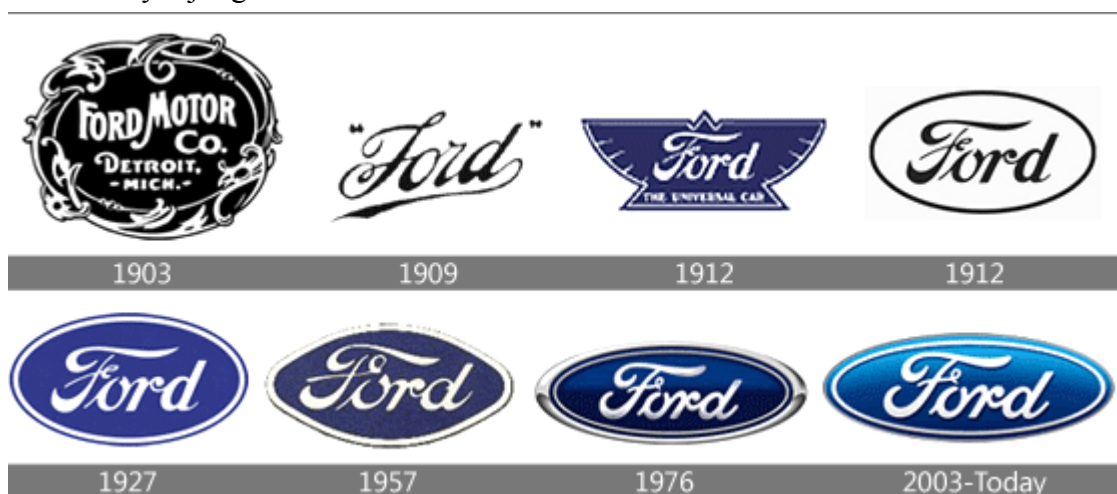
Shrnutí

Všichni grafici potvrdili náš názor, že logo je špatně zpracované a není tak schopno plnit svou roli, totiž dávat společnosti „tvář“. Z tohoto důvodu doporučujeme vypracovat studii nového loga, která by byla následně zpracována v podobě grafického manuálu. S ohledem na spřízněnost Saka s městem stojí za zvážení variant zadání této práce stejnému grafikovi, který realizoval logo města Brna. Velkou výhodou může být skutečnost, že oba názvy jsou 4písmenné a bylo by tedy možné zachovat stávající koncepci loga města Brna, jen místo červené barvy použít komplementární zelenou.

Na stránkách SAKA lze také nalézt firemní slogan „Když Brno, tak čistota, když Sako, tak jistota“. Veršík je to sice hezký, ale jako slogan je příliš dlouhý, neohrabaný a významově poněkud plytký. Pokud se město rozhodne přijmout novou City identity reprezentovanou sloganem „Žít Brno“, nový claim společnosti Sako jakožto společnosti spravované městem by mohl znít „Žít ekologicky“ nebo „Žít Brno ekologicky“

Na závěr bychom chtěli říci, že jsme vyjádření grafiků nekorekturovali a ponechali je v původním znění pro zachování autenticity. Jsme však toho názoru, že místy byla kritika poněkud ostřejší, zejména směrem k autorovi. Vzhledem k datu vzniku společnosti logo odpovídá tehdejší běžné kvalitě log. Od té doby došlo k výraznému posunu v oblasti grafiky stejně jako rozvoji odborných dovedností a růstu grafické komunity v ČR. Tzv. rebranding je navíc běžnou součástí života společnosti. Nedávno inovovala své logo Škoda auto stejně jako veřejnoprávní Česká televize. Pro demonstraci života společnosti a jejího loga přikládáme vývoj loga společnosti Ford.

Obrázek č.2: Vývoj loga Ford

5.2. Zaměstnanci sběrných dvorů

Významný vliv na image společnosti mají její zaměstnanci, zejména ti, se kterými přichází zákazník do přímého kontaktu. V rámci našeho průzkumu jsme měli možnost hovořit se zaměstnanci všech sběrných dvorů a získat tak představu, jakým způsobem spoluutvářejí image a identitu společnosti.

Zaměstnanci sběrných dvorů mohou být dle našeho názoru pokládáni za velkou devizu. Jejich vystupování je vesměs příjemné a vstřícné. Samozřejmě se našly výjimky, ale v zásadě v této oblasti nevidíme problém. Jako problematický však vidíme vztah některých k vedení společnosti a některým nadřízeným, o jejichž kompetentnosti nejsou vždy přesvědčeni. To může mít za následek neochotu k provádění změn a zvyšovat rezistenci systému ke změnám. Jako nejlepší cesta k prevenci se nám jeví úprava vnitřních komunikačních kanálů.

Existuje spousta dalších elementů, které dotvářejí celkovou identitu společnosti. Tím nejzásadnějším je samozřejmě kvalita poskytovaných služeb, nastavení komunikačního systému – tedy web, kvalita zákaznické podpory atd., aktivity spadající do tzv. Social responsibility marketingu a jiné. Těm nejdůležitějším se věnujeme v dalších částech. Některé byly upozaděny, není totiž cílem tohoto dokumentu detailně rozebrat a analyzovat všechny elementy ale spíše vystihnout hlavní a nejpodstatnější zjištění a doporučení.

5.3. Komunikační systém – Co? Jak? Komu?

Klíčovými elementy komunikačního systému jsou 3 základní složky, které podobu komunikačního systému zásadním způsobem formují. Jsou to:

- 1) Co? Jaké informace jsou sdělovány.
- 2) Jak? Jakými prostředky, jaké jsou použité komunikační kanály (médiá, web, letákové kampaně, dny otevřených dveří atd.)
- 3) Komu? Jaké jsou cílové skupiny? Pro efektivní fungování celého systému je nezbytné vědět, které cílové skupiny jsou pro nás důležité. Patří sem primárně zaměstnanci, partneři a veřejnost (tedy klienti). Pro účely některých komunikačních aktivit je důležité provést detailnější segmentaci a sdělení cílit speciálně na tuto skupinu. Každá skupina má svoje specifické charakteristiky stejně jako komunikační kanály, kterými je nejefektivněji oslovitelná. Příklad: Mládež: Pro budoucí fungování je nezbytné vést mladé lidi k ekologicky odpovědnému chování. Mladá generace je oproti jiným segmentům vybavena v mnohem větší míře tzv. reklamní slepotou, efektivita klasicky pojatých kampaní tedy nebude příliš vysoká. Je třeba mládež zapojit spíše aktivně,

formou soutěží, spolupráci se školami atd. Mladá generace je mnohem lépe oslovitelná pomocí internetu a sociálních sítí, naopak význam klasických médií je značně limitován.

Komunikace – interní vs. Externí

V rámci komunikačního systému bychom rádi použili ještě jeden doplňující koncept a sice rozdělení komunikace na vnitřní a vnější. Vnitřní komunikace se odehrává v rámci společnosti, mezi jednotlivými organizačními složkami, vedením společnosti, magistrátem, na linii nadřízený - podřízený.

Interní komunikace: Kvalita interní komunikace přímo ovlivňuje kvalitu komunikace externí a měla by jí tedy věnována primární pozornost. Z tohoto důvodu se budují firemní informační systémy, které umožňují dohlížet na to, zda komunikace funguje, jak má, a všichni vědí, co vědět mají.

Klíčová sdělení – co?

Na tomto místě je třeba definovat hlavní komunikační linii, tedy co chceme komunikovat a z jakého důvodu.

Veřejnost:

- 1) Je třeba být zodpovědnější, více třídit a snažit se snižovat množství produkovaného odpadu.
- 2) Jak fungují sběrné dvory? Jaké suroviny jsou sbírány? Co se surovinami dále děje.
- 3) Zvýšení poplatku za odpad – zdůvodnění.
- 4) Komunikace změn v budoucnosti.

Partneři:

- 1) Oceňujeme vaši práci a chceme spolupracovat.

Komunikační kanály podle cílových skupin – jak? Komu?

- 1) Zaměstnanci – sběr podnětů ze strany zaměstnanců sběrných dvorů.
- 2) Veřejnost – Webové stránky, Facebook, Media Relations, e-mailová podpora a telefonní linka, newsletter, nástroje přímé kampaně – letáky, reklamní plochy, Youtube – virální či osvětová videa.
- 3) Partneři (školy, neziskové organizace) – newsletter, přímá komunikace (osobní jednání), web – sekce pro partnery, úložiště dokumentů.

5.4. Analýza stávajícího stavu

Komunikační systém (interní)

Během naší průzkumné fáze se nám nepodařilo zcela rozkrýt fungování interní komunikace, nicméně jsme se dostali alespoň ke kusým informacím, které naznačují, že situace není optimální. Jedním příkladem za všechny je množství lidí, kteří mohou teoreticky ovlivňovat fungování sběrných dvorů. Paní Singrová nás informovala, že v rámci SAKA je to 1-70 lidí, přesněji něco mezi tím, ale přesně že neví kolik. Navíc někteří zaměstnanci sběrných dvorů sami připustili, že komunikace z jejich pohledu není ideální a že by uvítali poněkud jiný přístup.

Nejjednodušším krokem k nápravě situace se nám jeví uspořádat výzkumné šetření mezi zaměstnanci sběrných dvorů. Jeho cílem by bylo zaměřit se zejména na kvalitu interní komunikace. Navrhujeme polostrukturovaný rozhovor v kombinaci s dotazníkem. K realizaci takového šetření lze spolupracovat s katedrou sociologie FSS MU, která by mohla zajistit odborné metodologické vedení stejně jako realizaci výzkumu tazateli mimo interní prostředí Saka, což většinou vede k větší otevřenosti zaměstnanců a kvalitnějším zjištěním.

Toto šetření by také mohlo naznačit cestu, jakou sbírat podněty od zaměstnanců. Významným trendem se stávají samoorganizační principy a využívání kolektivní inteligence. Zaměstnanci by neměli brát jen jako vykonavatelé požadovaných činností ale také jako cenný zdroj praktických informací pro vedení společnosti.

V dnešní době lze navíc rapidně snížit náklady používáním aplikací k online dotazování a výzkumům. K těmto účelům se dají použít aplikace anasurvey.com, surveymonkey.com popř. nástroje společnosti Google. Toto je jen krátký výčet nástrojů, se kterými máme osobní zkušenost, na internetu existuje spousta alternativ.

Další možností je pořádání kulatého stolu se zaměstnanci sběrných dvorů a vedení např. v ročním časovém intervalu, kde by se zaměstnanci mohli vyjádřit ke stávajícímu fungování, vedení nastínit své plány do budoucna, vzájemně se více pochopit a sladit úsilí. Takovýto dialog se zaměstnanci navíc zvyšuje loajalitu a pracovní výkon.

Komunikační systém (externí)

V rámci stávajícího systému jsme identifikovali následující používané komunikační kanály: web www.sako.cz, zelená linka, kontaktní e-mail, telefony. Dalšími kanály je přímá komunikace se zaměstnanci v rámci sběrných dvorů, dny otevřených dveří ve spalovně. Posledním kanálem je podstránka meta.sako.cz, web zaměřený na děti předškolního a školního věku.

Projekt Se Smět'ou za Brno čistější je výchovný a vzdělávací projekt Saka, který zároveň spolupracuje s projektem Recyklohraní (www.recyklohrani.cz). Tento projekt se nám velmi líbí, jen počty zúčastněných škol by mohly být vyšší. V zásadě se ale jedná o ukázkou spolupráce s externím projektem a využití jejich zdrojů a know-how, což je jeden z důležitých pilířů námi navrhovaných změn v další části práce.

V době internetu je web primárním komunikačním kanálem, který by měl kromě veškerých faktických informací sloužit i jakýsi rozcestník doplňkovými kanály. Proto se v této části zaměříme primárně na webovou prezentaci společnosti. Doneslo se nám, že je plánována tvorba nového webu. Tento krok vítáme a byl by naším primárním doporučením.

S ohledem na situaci se nebudeme detailně zabývat analýzou stávajícího stavu, ale zaměříme se spíše na doporučení k tvorbě webu nového.

Postup tvorby nového webu:

- 1) **Analýza návštěvnosti.** Návštěvnost stránek, nejčastější varianty průchodu uživatelů webem. Tato analýza by měla ukázat, které informace uživatelé hledají nejčastěji a které naopak nehledají téměř vůbec. Tyto data jsou důležitá pro správný návrh struktury nového webu. Tuto analýzu, pokud již tato data nejsou sbírána, je možné provést pomocí bezplatných nástrojů, např. Google analytics.
- 2) **Výběr realizační firmy.** Zkušenosti z veřejného sektoru, web Dopravního podniku města Brna,⁴¹ ukazují, že k tvorbě webu je lepší použít externí specializovanou firmu než web realizovat z vnitřních zdrojů. Hlavním faktorem výběru by neměla být jen cena, ale také uživatelská přívětivost administrativní rozhraní a smluvní podmínky pro správu webu a jeho dodatečné úpravy. Webové stránky je často třeba rozšiřovat a upravovat a smlouva by s tímto aspektem měla počítat.

⁴¹<http://programujte.com/kritika-webu/36-dpmb-cz/>

- 3) **Návrh struktury webu.** Tento krok by měli dle našeho názoru realizovat odborníci s ohledem na moderní trendy ve vývoji webových aplikací, zejména s ohledem na UX – user experience.
- 4) **Tvorba obsahu.** Naplnit web obsahem.
- 5) **Uživatelské testování.** Je třeba mít na paměti, že stejně jako v architektuře, i v návrhu webu se vždy stanou nějaké menší či větší chyby, které je třeba následně odstranit, aby nesnižovaly kvalitu webu a nekomplikovaly uživatelům život. Uživatelské testování není třeba provádět n stovkách uživatelů, Steve Krug, celosvětově uznávaný odborník na uživatelské testování a autor knihy Nenuťte uživatele přemýšlet říká, že většinu chyb odhalí testování na vzorku 8 uživatelů.
- 6) **Úpravy webu podle výsledků uživatelského testování.**
- 7) **Copywriting.** Finální úprava textů. Současný web je z pohledu většiny uživatelů špatně otextován. Nejdříve jsou popsány znění vyhlášek a právních předpisů a teprve když se uživatel pročte touto částí dostane se k praktickým informacím, které hledá. Doporučujeme tedy texty napříště psát tak, aby byly nejdříve uvedeny praktické informace a teprve potom znění vyhlášek a předpisů, např. formou rozkliknutelného odkazu.
- 8) **Seo optimalizace, link building.** Důležité je, aby byl web dohledatelný pomocí vyhledávačů, k tomuto slouží seo-optimalizace. Vzhledem k povaze služeb Saka se není třeba zaměřovat na Search online marketing, který je často klíčovým aspektem úspěchu u komerčních webů. Jedním z problémů stávajícího webu je jeho nízká prolinkovanost s ostatními relevantními weby. Velmi užitečné by bylo např. prolinkování s ekomapou neziskové organizace Veronica, která nabízí velice kvalitně zpracovanou mapu ekodvorů vč. Základních informací o otevírací době, typu sbíraného odpadu atd. Zároveň se tímto prolinkováním dají ušetřit finanční zdroje, které by bylo třeba investovat do realizace vlastní aplikace s obdobnou funkčností.

5.5. Sběrné dvory

Za součást externího komunikačního systému lze považovat také sběrné dvory samotné. V rámci našeho průzkumu jsme identifikovali četné nedostatky. Informační štíty často nejsou dobře umístěny na viditelném místě. Zhoršená bývá také jejich čitelnost. Dalším problémem pak bývá čitelnost informačních tabulí. Informační letáky a další dokumenty jsou často vystaveny povětrnostním vlivům a jejich hodnota a použitelnost klesá.

Každé sběrné místo by mělo být výrazně označeno, ideálně jednotným vizuálním stylem. Součástí by měla být také informační tabule o druhu vybíraného odpadu a dalších nezbytných informacích. Ideální by bylo použití piktoqramů k maximálnímu zjednodušení a zajištění snadného porozumění ze strany občanů. Stejně tak by měly být obsaženy informace o nejbližších svěrných místech, které vybírají ostatní druhy odpadu, které nelze odevzdat v tom kterém konkrétním místě.

Sběrné dvory jsou často obehnaný zdi nebo plotem. V dnešním světě tyto představují plochu s určitou tržní hodnotou využitelnou k reklamním účelům. Tyto plochy se dají využívat dvojím způsobem. Za prvé ke komunikaci žádoucích informací, např. kampaň ke třídění. Druhou variantou je prodej plochy k reklamním účelům a zajištění určitého zisku. Toto řešení nemusí být vhodné pro všechna místa, zejména ty v odlehlejších koutech Brna, ale v jiných mohou být efektivně využity

5.6. Bazar

Jedním z doporučení, které navrhujeme v ekonomické části práce, je zrušení sběrného dvoru a jeho nahrazení bazarem, kde by se do oběhu mohly znovu dostat věci, které jejich majitel nechce, ale které mají ještě zachovanou svou funkční popř. estetickou hodnotu.

V této části chceme naznačit způsob, kterým by se dal tento projekt zpropagovat. Jelikož se jedná o projekt párování nabídky a poptávky, je třeba cílit na dvě různé skupiny obyvatel. Vzhledem k omezené potenciální ziskovosti bazaru jsme hledali finančně nejméně náročný způsob. Řešení je nakonec velmi jednoduché.

Nabídka: oslovit lidi prostřednictvím tiskovin města Brna popř. tiskovin distribuovaných městskými částmi. Tyto tiskoviny dostávají lidé s trvalým pobytem v Brně. Kampaň by mohla nést slogan „Novou šanci starým věcem“ a bylo by možné předběžně otestovat její efekt v rámci jedné městské části a při adekvátním výsledku akci rozšířit na celé Brno. Tímto způsobem propagace lze samozřejmě oslovit i poptávkovou stranu, resp. spíše její nestudentskou část.

Poptávka: poptávkovou stranu tvoří především studenti a nízkopříjmové skupiny obyvatel. Abychom zachovali nízkou nákladnost informační kampaň, navrhujeme se zaměřit primárně na studenty a zbytek ponechat na „world of mouth“, tedy výměně informací mezi lidmi. Studentskou skupinu jsme vybrali nikoli proto, že sami do této skupiny spadáme, ale protože

studenti jsou dobře organizovaní, mají svá studentská média, fakultní a univerzitní časopisy, online portály a jejich oslovení je tedy záležitostí rozeslání pár e-mailů.

V rámci fungování bazaru by bylo dobré vytvořit aplikaci, kde by se dané zboží dalo zveřejňovat s popisem, ideálně fotografií. Finančně jednodušší by bylo navázat spolupráci s některým z již fungujících portálů www.vsezaodvoz.cz nebo www.nevyhazujto.cz

5.7. Informační a osvětové kampaně

Je-li formulována vize společnosti a vybudována identita stejně jako adekvátní komunikační systém je možné přistoupit k propagačním aktivitám, které mají tendenci mít větší účinek a dopad, jsou-li naplněny předchozí podmínky.

Primárním účelem kampaní by měla být motivace lidí k zodpovědnějšímu přístupu k životnímu prostředí. Jako indikátory úspěchu či neúspěchu mohou sloužit tvrdá data o množství vyprodukovaného a vyříděného odpadu. Na tomto místě je třeba zmínit, že pokud budou realizovány opatření navrhovaná v ekonomické sekci – např. navýšení počtu kontejnerů ke tříděnému odpadu – je pravděpodobné, že se zvýší počet vyříděného materiálu i bez podpory formou informační kampaně. Výsledný měřený efekt by tak byl spíše synergickým efektem reálných změn v kombinaci s působením kampaní.

Jednotlivé nápady k realizaci kampaní jsou rozpracovány v sekci Ideas.

Harmonogram marketingových aktivit

Posloupnost jednotlivých kroků by s ohledem na námi použitý model měly být následující:

- 1) Tvorba vize a poslání společnosti
- 2) Tvorba nového loga a celkové identity společnosti (s ohledem na city identity Brna)
- 3) Redesign komunikačního systému, primárně webu
- 4) Realizace informačních a osvětových kampaní

5.8. Finanční náročnost

Vize, poslání – přímé finanční náklady nemusí být žádné, jen čas vedení a zaměstnanců. V případě asistence externí konzultační firmy nebo externího konzultanta cca 2.500 Kč/hod. práce.

Identita – zpracování loga, rozpracování do grafického manuálu, kodifikace barev a pravidel užívání, návrh vizitek, hlavičkového papíru, šablony dokumentů a nové polepy na auta. Práce grafika 50-100.000 Kč + náklady na tisk materiálů a polepy aut.

Komunikační systém – primárně tvorba nového webu. Velice záleží na zvolené funkčnosti. Cena webu by se mohla pohybovat kolem 100.000 Kč.

Kampaň – Cena kampaně se může vyšplhat až na desítky milionů korun v závislosti na rozsahu a intenzitě a zvolených komunikačních kanálech. Na druhou stranu lze dnes již kreativními způsoby realizovat nízkonákladové kampaně s vysokou efektivitou využití zdrojů.

5.9. Doporučení:

- **Přejmenovat sběrné dvory na ekodvory.** Myslíme si, že název ekodvůr více vystihuje podstatu fungování stávajících sběrných dvorů a napomůže tak odstranění častému nepochopení jejich role ze strany občanů. Často setotíž stává, že zejména starší občané nechávají u bran sběrných dvorů i odpady, se kterými dané místo nemá pracovat a komplikuje tak život zaměstnancům. Slovo ekodvůr naznačuje ekologickou orientaci a nese v sobě významnou asociaci s tříděním. Naproti tomu výraz sběrný dvůr tuto asociaci nenese a spíše evokuje dojem místa, kam můžete odnést cokoli. Zároveň je varianta ekodvůr běžněji užívaná
- **Vytvořit vizi společnosti.** Implementovat principy strategického řízení a plánování.
- **Vytvořit základ nové identity** – Nové logo, nový claim. Jednotný vizuální styl kodifikovaný v grafickém manuálu. Tvorba zvláštního loga pro ekodvory.
- **Tvorba komunikační strategie.**
- **Tvorba nového webu.**

5.10. Ideas:

- **Příběh recyklovaného materiálu na kontejnerech.** Ideálně ve formě piktogramů s minimem textu. Cílem je lidem vysvětlit, co se s materiálem dále děje a skrze pochopení smyslu je motivovat nebo udržovat jejich motivaci k třídění a ekologicky odpovědnému chování.
- **Kampaň hrdina.** Kampaň zaměřená na vnímání třídění u různých cílových skupin. Příklad: Leták, na němž je fotka babičky s taškou sešlapaných PET lahví. Pod tím text: „Jsem v důchodu a většinu života mám za sebou. Odpad netřídím pro svůj prospěch. Chci, aby moje vnoučata vyrůstala v čistém a zdravém prostředí.“
- **Informační kampaň – zelené pivo.** Každoroční velikonoční zelené pivo je velmi populární událostí. Naším nápadem je použít zelené pivo jako součást osvětové kampaně. Možnou variantou je například otevřít stánek se zeleným pivem na náměstí Svobody na Den Země nebo k jiné příležitosti. Nemusí se jednat jen o jeden stánek, ale může jich být pochopitelně více v různých částech Brna. Dalo by se využít i strategického partnerství s pivovarem Starobrno, které by takto ve spolupráci se Sako resp. Brnem mohlo realizovat svou Social responsibility campaign.
- **Kampaň „Nebud’ brněnské prase“.** Kontroverzně pojatá kampaň, která má za cíl skrze negativní emoce vyburcovat lidi ke změně chování. Tato kampaň by byla méně kontroverzní, pokud by do ní byli zapojeni tzv. horse riders, tedy známé a populární osobnosti.
- **Zelená firma.** V rámci informační kampaně by Sako propagovat projekty typu Zelená firma (<http://www.zelenafirma.cz/index.php/cz/>). O zapojení do těchto projektů usilují zejména větší společnosti, které tím budují a posilují svou firemní identitu a pracují s konceptem společensky odpovědné firmy. Domníváme se, že tento koncept může být pro velkou část brněnských firem a společností. S projektem Zelená firma by Sako mohlo navázat partnerskou spolupráci a podílet se na společných komunikačních aktivitách. Přístup podnikatelů k životnímu prostředí se jeví jako značný problém, což potvrzují nejen zaměstnanci sběrných dvorů, ale v podstatě i znění našeho zadání. Posilování ekologické orientace u podnikatelů může mít nečekaně dalekosáhlé efekty, protože podnikatelé ze své pozice ovlivňují životy a postoje spousty lidí. Pokud tedy lidé budou vedeni k ekologicky odpovědnému chování ve své práci, je pravděpodobné, že se stejně budou chovat i svém soukromém životě. Zároveň by síť podnikatelských konexí mohla pomoci k financování některých projektů v budoucnosti například formou fundraisingu.

- **Crowdsourcingová soutěž.** Soutěž nejen pro studenty o nejlepší návrh letáku či jiného vizuálu pro účely kampaně. Možno kontaktovat jednotlivá grafická studia, která by se tvorbou mohla přihlásit ke konceptu tzv. sociálně odpovědné firmy nebo alespoň demonstrovat, že jejich firmě nejde jen o peníze, ale i o hodnoty. Tyto aktivity jsou pro firmy dobré k podpoře prodeje, možnost zviditelnění se. Většina těchto firem má profily v sociálních sítích a jejich prostřednictvím by bylo možné dostat tato sdělení k jejich fanouškům. K propagaci akce je možné využít online portály věnující se grafice – např. Topdesigner.cz nebo designportal.cz
- **Virální video.** (ve spolupráci s hokejisty komety variace na populární video českého internetu „tak, určitě“. Scénář videa by mohl být následující: Moderátor: třídíte odpad? Hokejista: Tak určitě,... Moderátor: a sešlapáváte PET láhve? Hokejista: tak určitě,... Moderátor: měli by třídit všichni hokejoví fanoušci? Hokejista: tak určitě,... Moderátor: Vzkázal byste něco fanouškům? Hokejista: Tak určitě, aby třídili ..
- **Vzdělávací a informační videa.** Nový web doplnit o multimediální obsah. Uživatelé internetu jsou poměrně líní ke čtení textu. Video a jiný multimediální obsah má možnost předávat informace efektivně a bez velkého úsilí ze strany uživatele.
- **Technology innovation camp.** Uspořádat víkendový workshop, jehož cílem by bylo vyprodukovat nápady, jak co nejeftivněji využívat vytríděný materiál. Inspirací nám byl Social Innovation Camp⁴², který proběhl v březnu, jehož výsledkem byla spousta kreativních a nízkorozpočtových řešení.
- **Využití potenciálu VŠ studentů.** Brno disponuje velikým potenciálem v podobě studentů. I když tito řádně neplatí za svoz odpadu, je možné využít jejich potenciál. V rámci Mendelovy univerzity existuje studijní obor odpadové hospodářství. Spolupráce s touto katedrou by mohla přinést cenné podněty s minimálními finančními náklady. Stejně tak je možné využít studenty mediálních studií a digitálních médií k návrhům informační a propagační kampaně, studenty sociologie k výzkumům. K účelům personálního řízení a organizačního rozvoje je možné využít jak studenty FSS tak i ESF. Takto bychom mohli pokračovat. V tomto ohledu je projekt MUNISS zřejmě pilotním projektem a dle našeho mínění je to správná cesta, jakou se nadále ubírat.
- **Umělecké školy.** Recyklovaný materiál by mohl být využit k tvorbě uměleckých předmětů. Bylo by možné uspořádat výstavu „Umění recykluje“.

⁴² [cit. 5.5.2012] *Online*. Dostupné na WWW: <<http://www.inovaceprospolecnost.cz/clanek/vitezove-social-innovation-campu-brno-2012>>

- **Koordinační tým.** Z řad dobrovolníků nebo prostřednictvím studentských stáží opatřit lidské zdroje, které by pomáhaly s implementací navrhovaných řešení. Předpokládáme totiž, že za stávajícího poddimenzovaného stavu nebude dostatečná kapacita změny a návrhy realizovat.
- **Rada zástupců sběrných dvorů.** Podle našich zjištění neexistuje oficiální komunikační platforma pro zástupce jednotlivých dvorů a sdílení jejich zkušeností a nápadů. Za stávajícího stavu komunikují své problémy s vedením individuálně, přičemž řada problému, které řeší, se týká více dvorů. Koordinace těchto činností by měla zvýšit celkovou efektivitu jejich fungování. Vycházíme z poznání, že většina lidí zaměstnaných ve sběrných dvorech má velice dobré povědomí o problematice a využití jejich praktických znalostí by mělo být jedním z prvních kroků k jejich zefektivňování.
- **Zero waste.** Zapojení Brna do tohoto projektu. Zapojením do projektu s mezinárodním přesahem se dá docílit zvýšení image SAKA i města Brna. O zapojení do projektu se dá vyvolat širší veřejná diskuze, která umožní komunikovat i ostatní žádoucí sdělení.
- **Informace o nejbližším sběrném dvoru na kontejnerech.**

5.11. Resumé

V této sekci jsme nastínili, jakým způsobem by se nadále mohly ubírat marketingové aktivity společnosti Sako. Vycházeli jsme z komplexního přístupu a prioritou pro nás byly systémové změny spíše než konkrétní detaily.

Společnost byla založena před 18 lety, tedy v době, kdy byl český internet ještě v plenkách, loga se dělala v Malování a ve Wordu a o firemních vizích a strategické řízení tady tušilo pár akademiků a lidí se zkušeností ze zahraničí.

Z tohoto důvodu jsme se snažili nastavit zcela nový způsob pojetí marketingových aktivit, které by více odpovídalo 21. století.

Naše návrhy jsme formulovali tak, aby byly v souladu s nově definovanou City Identity města Brna.

6. Závěr

Problém zberných dvorov, ich významu, efektívnosti a nákladovosti je nutné vnímať veľmi komplexne. Nepovažujeme ekodvory za samostatne fungujúcu časť, ktorej problémy sa dajú riešiť oddelene a okamžite. Práve naopak. Považujeme ju za časť systému zberu a separácie odpadov, ktorý nie je funkčný bez jeho ostatných častí a bez zainteresovanosti verejnosti.

Pri našej práci sme vďaka terénnemu prieskumu bližšie spoznali fungovanie zberných dvorov ako aj ich zamestnancov. Potvrdili sme nutnosť týchto zariadení a ich význam pre obyvateľov mesta Brna. Určite je v záujme mesta zachovať služby zberu a triedenia odpadov na vysokej úrovni a ďalej ich zlepšovať, aby sa z neho stalo moderné, environmentálne zmyslajúce mesto, čo sa dá ďalej využiť v prezentácii a PR mesta.

Zistené nedostatky a návrhy môžeme rozdeliť podľa štruktúry práce. V dodržiavaní právnych predpisov sme nezistili závažnejšie nedostatky, týkajúce sa samotného odpadu, avšak vynárajú sa otázky nad riešením pracovných podmienok zamestnancov v ekodvoroch. Ak nie priamo porušujúce zákon, tak aspoň morálne pravidlá. Ďalšou úlohou mesta by malo byť lobovanie za zmenu zákona v oblasti odpadov. Ide o prípady, kedy je už odovzdaný materiál považovaný za odpad a je tak nutné s ním zaobchádzať.

Na základe ekonomickej analýzy odporúčame zatvoriť dve strediská, ktoré sú ľahko nahraditeľné okolitými ekodvormi a zároveň môžu byť využité ako bazár vecí, čím sa splní aj cieľ efektívnosti ako aj cieľ predchádzanie tvorby odpadu. Určite je na mieste poznamenať, že systém subdodávateľov dodávateľov vyznieva prinajmenšom čudne, a preto by mesto Brno a jej poslanci mali zvážiť zmenu povinností spoločnosti SAKO zabezpečovať zvoz odpadu a prevádzku stredísk v 100% prípadoch a vyradiť tak externé spoločnosti. Ďalším problémom je doriešenie majetkovo-právnych sporov. Je na zváženie akú má hodnotu napr. Elektroodpad, ktorý sa na náklady mesta zhromažďuje v ekodvoroch. Najprínosnejšou odporúčanou zmenou je zmena platenia za odpad, ktorý by mal priniesť zvýšenie finančného pokrytia nákladov, no zároveň, čo je dôležitejšie, mal by priniesť väčšiu motiváciu odpad separovať. V nadväznosti na zmenu štýlu komunikácie spoločnosti SAKO a zvýšenia informovanosti občanov, by sme mohli dosiahnuť zníženie množstva komunálneho odpadu a zvýšenie prvotného separovania (priamo v domoch) a tým z dlhodobého hľadiska možnosť znížiť počet stredísk na minimálny

počet. Avšak tieto strediská by boli moderne vybavené a plne funkčné ako centrá pre zber odpadu. Veľké možnosti ďalšieho financovania prinášajú eurofondy, avšak s prihliadnutím na úroveň „zelenej angažovanosti“ mesta. K tomu by nám práve pomohlo vytvorenie motivácie k separácii. Ekonomicky zaujímavé môže byť zavedenie zberu oleja ako aj umiestnenie hnedých nádob na biologický odpad a ich následný odpredaj na ďalšie spracovanie. Vidíme aj možnosti lepšieho využitia niektorých nadrozmerných odpadov, napríklad nábytku. Táto zložka odpadu totiž výrazne zaťažuje rozpočet, nakoľko hlavne preprava nadrozmerného odpadu je komplikovaná. Z nadrozmerného odpadu by sme vytvorili urobili upotrebitel'ný artikel práve pomocou bazáru.

Z marketingovej analýzy jednoznačne vyplýva zanedbaná komunikácie mesta s občanmi v oblasti odpadového hospodárstva a zberných dvorov. Je nutné vypracovať komplexnú komunikačnú stratégiu (aj s prepojením na identitu mesta, ako moderného a environmentálne priateľského), ktorá zvýši informovanosť občanov s už existujúcimi možnosťami zberu, a zároveň zvýši angažovanosť a povedomie v tejto oblasti. Na začiatok stačí využiť dostupné cesty akými sú samotné zberné dvory a plochy, ktoré ponúkajú. Ďalej všetky odpadové koše, noviny mestských častí, a čo je najdôležitejšie v dnešnej dobe, komunikácia pomocou internetu. Tu zároveň narážame aj na oslovenie tých, ktorí budú vytvárať budúcnosť, a tou je mládež. Určite je nutné pokračovať v rozbehnutých programoch no zároveň je treba rozbehnúť masívnejšiu a premyslenejšiu kampaň. Cez deti sa k zaneprázdneným rodičom dostaneme najľahšie.

Osobitným problémom je samotná štruktúra riadenia a vedenia odpadového hospodárstva na úrovni mesta a firmy SAKO. Je nutné stanoviť jasné pravidlá, zodpovednosť a organizačnú štruktúru tak, aby jej rozumeli zamestnanci a uľahčila sa tak komunikácia zdola, ale zároveň sa umožnila aj široká kontrola verejnosti na rozhodnutia a finančné toky, čo určite dlhodobo prinesie zvýšenie efektivity a zlepšenie obrazu spoločnosti.

Za veľkú výhodu, ktorú má magistrát k dispozícii, sú obrovské kapacity študentov, bažiacich po získaní praktických skúseností, s množstvom nápadov a motiváciou pretaviť akademické znalosti do praxe. Rovnako je tu veľké množstvo neziskových združení, ktoré sa v problematike angažujú a dokážu poskytnúť už množstvo hotových a vypracovaných riešení, či odborníkov. Spojením absolventskej praxe v roli koordinátora a prístupu tretieho sektora sa z mesta Brna môže stať príklad pre celú Českú republiku.

7. Seznam literatury

1. JIRÁSKOVÁ, I. a SOBOTKA, M. *Zákon o odpadech s vysvětlivkami a prováděcí předpisy*. 2. vydání. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2005. ISBN 80-7201-561-3
2. JÁNOŠÍKOVÁ, P.; MRKÝVKA, P.; TOMAŽIČ, I. et al. *Finanční a daňové právo*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 525 s. ISBN 978-80-7380-155-7
3. BEDRNOVÁE.,NOVÝ I. : *Psychologie a sociologie v řízení firmy*. Praha: Prospektum
4. JIRÁSEK, J. : *Od plánování ke strategickému řízení* . *Moderní řízení*: 11/97
5. BĚLOHLÁVEK, F. : *Organizační chování*. Olomouc : Rubico, 1996
6. KOUBEK, J. : *Řízení lidských zdrojů* . Praha: Management Press 2001
7. KOONTZ, H. Weihrich : *Management*. Praha: Victoria Publishing 1993
8. ARMSTRONG, M. : *Personální management* . Praha: Grada Publishing, 1999
9. STÝBLO J. : *Moderní personalistika, trendy, inspirace, výzvy*. Praha: Grada Publishing
10. SEIDENGLANZ, D., et al. *Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně: kvalifikovaný odhad početního vývoje přítomného obyvatelstva do roku 2020 nad rámec obyvatelstva s trvalým bydlištěm*. Brno: Centrum pro regionální rozvoj Masarykovy univerzity, 2008.

Online:

1. Politika životního prostředí EU: Sedm tematických strategií. In *Planeta* 2006, č.10, [cit. 21.3.2012]. Dostupné z WWW: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/BFEED7D49272A923C125712500403293/\\$file/planeta10_3kor.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/BFEED7D49272A923C125712500403293/$file/planeta10_3kor.pdf)
2. *Euractiv : strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z WWW: <http://www.euractiv.cz/strukturalni-fondy>.
3. *Operační program životní prostředí : Prioritní osa 4* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z WWW: <http://www.opzp.cz/sekce/370/prioritni-osa-4/>.
4. *Státní fond životního prostředí ČR : Program podpory předkladatel'ov návrhov projektov z fondov EU* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z WWW: <https://www.sfzp.cz/sekce/586/program-podpory-predkladatelu-navrhu-projektu-z-fondu-eu/>.
5. *Euractiv : Iniciativy Evropské komise* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z WWW <http://www.euractiv.cz/formy-pomoci>.
6. S. KRUG: *Nenuťte uživatele přemýšlet*. Praha: Computer Press 2010. [online] Dostupné z WWW: http://www.ted.com/talks/lang/en/seth_godin_on_the_tribes_we_lead.html
7. [cit. 6.5.20120] *Online*. Dostupné z WWW <http://www.opzp.cz/kestazeni/392/3290/detail/prirucka-pro-zadatele-o-dotace-z-opzp/>
8. [cit. 5.5.2012] *Online*. Dostupné na WWW: <http://www.inovaceprospolecnost.cz/clanek/vitezove-social-innovation-campu-brno-2012>

Předpisy:

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a rušící některé směrnice
2. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisov

8. Seznam obrázků

Obrázek č.1: Poslání, Vize – Identita – komunikační systém

Obrázek č.2: Vývoj loga Ford

9. Seznam tabulek

Tabulka č.1: Přehled informací a postřehů

Tabulka č.2: Podklady pro výpočet efektivnosti středisek

Tabulka č.3: Analýza provozu systému odpadového hospodářství v roce 2011

10. Seznam příloh

Příloha č.1: Dotazník – občanská kontrola sběrných středisek na území města Brna

Příloha č.2: Výsledky dotazníkového šetření

Príloha č.1:

Dotazník – občanská kontrola sběrných středisek na území města Brna

Jméno a adresa SS:

Provozovatel:

- SAKO, a. s.
- A. S. A., spol. s. r. o.
- soukromá osoba:

Otevírací doba:

Vlastnictví pozemku:

- město
- soukromý pozemek

Informační tabule: ¹ ANO NE

Je zveřejněný ceník? ANO NE

¹ Na tej má byť uvedené: názov zariadenia, druhy odpadov alebo skupiny a podskupiny odpadov podľa Katalógu odpadov, ktoré môžu byť v zariadení využívané, odstraňované, zbierané alebo vykúpané, obchodná firma, právna forma a sídlo provozovateľa, prípadne adekvátne údaje o fyzickej osobe, správny úrad ktorý vydal povolenie k prevozu zariadenia, otváracie hodiny

Kolik zaměstnanců?

Vyhovuje středisko hygienickým normám?	Ano	Ne	(WC)
požárními normám?	Ano	Ne	
bezpečnostním normám?	Ano	Ne	(oplocení, zabezpečení SS)

Na jaké typy odpadu se SS soustřeďuje? Zakroužkuj!

Komunální, nebezpečný, chemický, elektroodpad

Doprovodné zařízení:

- manipulační a skladovací prostory
- technické vybavení (váha)
- nádoby na nebezpečný odpad (pokud ANO - na nádobě je katalogové číslo , název odpadu a jméno zodpovědné osoby?), chemický odpad (pokud ANO – jsou odolné, tzv. nedochází k úniku chemikálií?)
- nádoby, kterou nejsou v budově, jsou chráněny proti povětrnostním podmínkám?

Dobrá dostupnost k SS dopravními prostředky? Ano Ne

Dochází k znečištění okolí, přístupové cesty? Ano Ne

Vzdálenost nejbližšího střediska:

Jaká je návštěvnost? Přibližně kolik lidí?

.....

Je evidence lidí? (tzn., když doneseme odpad, potřebujeme k tomu OP a kde se to zapisuje?.....)

Datum

výzkumu:

.....

Příloha č.2: Výsledky dotazníkového šetření

SSO + SMO	Provozovatel	Hodin/týdně	Počet zam.	Infotabule	Ceník	Hyg. normy*	Bezp. normy*	Pož. normy*	Tech. vyb.*
Adamovská	SAKO	15	1 až 2	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
Atriová	SAKO	40	1	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE
Bieblova	SAKO	46	2	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
Bří Žůrků									
Drozdí	ÚMČ Ořešín	ZS: 3, LS: 5	1	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
Dusíkova	SAKO	40	1	ANO	NE	NE			ANO
Hapalova	SAKO	40,5	2	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Hůskova	SAKO	46	2	ANO	ANO	nezjištěno	ANO	ANO	ANO
J.Faimonové	SAKO	51	2	ANO	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
J.Svobody	SAKO	40	1	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Jílová	SAKO	40	2	ANO	ANO	nezjištěno	ANO	ANO	ANO
Korejská	SAKO	40	1	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
Košuličova	SAKO	39,5	1	ANO	ANO	nezjištěno	NE	ANO	ANO
Líšeňská	ASTV	44	N*	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Malínská									
Mikulčická	SAKO	39,5	1 až 2	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Mírová	SAKO	38	2	ANO	ANO	nezjištěno	ANO	ANO	ANO
Nezamyslova	pí. Macháčková	42	1	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Oblá	SAKO	39,5	1	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Okružní									
Pastviny	SAKO	36	1	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
Páteřní	SAKO	46	2	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Plástky	SAKO	10	1	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
Plynárenská	SAKO	39,5	2	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE

Pod Kopcem	SAKO	40	1	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Pražská	SAKO	39,5	1	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
Rysova	SAKO	38	1	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
Sladovnická	SAKO	39,5	1	ANO	ANO	nezjištěno	ANO	ANO	ANO
Sochorova	SAKO	40	1	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
Točná	SAKO	39,5	1	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
U ZOO	SAKO	40	1	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Ukrajinská	SAKO	40	1	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Útěchovská	SAKO	39,5	1 střídající	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE
Vaňkovo nám.	SAKO	39,5	1	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Veveří	SAKO	39,5	1+1*	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
Vltavská	SAKO	40	2	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Zámecká	SAKO	48	1	ANO	ANO	nezjištěno	ANO	ANO	ANO
Zemanova	SAKO	40	2	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
Žebětínská	SAKO	40	1	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE